

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Spolupráce obcí

Předkládá: Jan Píša

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.

Zadávací list

„Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Spolupráce obcí vypracoval sám. Veškeré prameny a zdroje informací, které jsem použil k sepsání této práce, jsou citovány v poznámkách pod čarou a uvedeny v seznamu použité literatury.“

Podpis autora práce

.....

Poděkování

Rád bych na tomto místě poděkoval JUDr. Tomáši Loudovi, CSc. za cenné poznatky a připomínky. Dále bych chtěl poděkovat Bc. Petře Hessové a Mgr. Václavu Baxovi z Odboru regionálního rozvoje Krajského úřadu Plzeňského kraje za poskytnutí informací pro potřebu bakalářské práce.

Obsah:

1. Úvod	1
2. Velikost obce – aspekt rozvoje	3
2.1 Právní postavení obcí v ČR	3
2.2 Vývoj a struktura obcí v ČR	4
2.3 Rozdílné možnosti rozvoje obcí	6
2.4 Problematika malých obcí	6
2.5 Možné řešení problematiky malých obcí	7
3. Spolupráce obcí	8
3.1 Obecné vymezení	8
3.2 Konkrétní formy spolupráce obcí	11
3.2.1 Meziobecní spolupráce na regionální úrovni	11
3.2.2 Spolupráce obcí se subjekty v území	13
3.2.3 Národní struktury spolupráce obcí	15
3.2.4 Spolupráce s obcemi jiných států	18
4. Aktéři spolupráce	20
4.1 Obecná charakteristika aktérů	20
4.2 Konkrétní aktéři na obecní a meziobecní úrovni	21
5. Plzeňský kraj – aktér rozvoje obcí	25
5.1 Sídelní struktura Plzeňského kraje	25
5.2 Program stabilizace a obnovy venkova Plzeňského kraje (PSOV PK)	26
5.3 Podpora místních akčních skupin	27
5.4 Zhodnocení rozvojových aktivit Plzeňského kraje	28
6. MAS AKTIVOS	28
6.1 Základní údaje	28
6.2 Organizační struktura	30
6.3 SWOT analýza	31
6.4 Rozvojové priority	32
6.5 Princip projektů v rámci MAS	33

6.6 Příklady úspěšných projektů	34
6.7 Příprava SPL 2014 – 2020	36
6.8 Zhodnocení činnosti MAS	37
7. Závěr	38
8. Resumé	40
9. Seznam použitých zdrojů	41
10. Seznam zkratk	44
11. Seznam příloh	44

1. Úvod

Zásadním prvkem spolupráce v obecném smyslu je fakt, že společným úsilím lze dosáhnout vytýčeného cíle snadněji a rychleji. Dle definic synergického efektu společnou snahou dosáhne skupina subjektů významnějšího výstupu, než kdyby každý subjekt usiloval o dosažení cíle sám.

Základními rysy spolupráce jsou vzájemné porozumění spolupracujících aktérů a princip dobrovolnosti. Spolupráci navazují aktéři, kteří pochopili, že vzájemnou součinností mohou snáze dosáhnout kvalitního rozvoje svého území.

Spolupráce je dále založena na schopnosti jednotlivých aktérů hledat kompromisy při řešení společných otázek a problémů. Nelze nezmínit, že spolupráce a partnerství je jedním ze základních principů Evropské unie.

V úvodní teoretické části bakalářské práce se zaměřím na rozvojové možnosti obcí s ohledem na jejich velikost. Pro území České republiky je charakteristická sídelní rozdrobenost s velkým počtem malých obcí. Právě malé obce mají pro realizaci rozvojových záměrů nejhůrší podmínky. Svoji tíživou situaci mohou malé obce řešit slučováním nebo vzájemnou spoluprací. Slučování obcí je v současné době spíše sporadickou záležitostí, o to větší význam nabývá fenomén spolupráce obcí.

Druhá teoretická část se zabývá konkrétními možnostmi spolupráce. Formy spolupráce se liší různým obsahem a zaměřením. Představitelé obcí si tedy mohou vybrat druh kooperace, který bude nejvíce blízký jejich rozvojovým cílům. Obce mohou vstupovat do více forem spolupráce najednou, avšak mnohočetné členství v řadě uskupení nemusí být vždy výhodou, neboť tak dochází k tříštění zdrojů, aktivit i úsilí. Nejdůležitějšími charakteristikami jednotlivých druhů spolupráce jsou právní forma a spektrum zapojených aktérů.

Celkový charakter podoby spolupráce je odrazem zapojených účastníků, tedy aktérů. Aktivní zapojení aktérů a jejich kladné formální i neformální vztahy jsou klíčem k úspěšné a efektivní kooperaci. Při spolupráci aktérů z veřejného, soukromého a neziskového sektoru dochází k využití silných stránek a zároveň k eliminaci slabých. V této kapitole se pokusím o vymezení nejdůležitějších aktérů zapojených do rozvoje na obecní a meziobecní úrovni.

Poslední dvě kapitoly jsou prakticky orientované. Nejprve se díky kontaktům na Odboru regionálního rozvoje Krajského úřadu Plzeňského kraje pokusím objasnit, jak Plzeňský kraj, jako jeden z aktérů, podporuje rozvoj malých obcí na svém území v rámci Programu stabilizace a obnovy Plzeňského kraje.

Místní akční skupiny představují v současnosti asi nejvíce oblíbenou formu spolupráce. Obliba souvisí s finančními možnostmi MAS, které převyšují ostatní formy spolupráce. Poslední část bakalářské práce hodnotí fungování MAS AKTIVIOS. Uvedené příklady zrealizovaných projektů dokazují, že spoluprací formou MAS lze dosáhnout významných úspěchů.

2. Velikost obce – aspekt rozvoje

2.1 Právní postavení obcí v ČR

Pro legislativní postavení obcí v ČR jsou stěžejními právními předpisy Ústava České republiky, Evropská charta místní samosprávy a zákon o obcích. Samotné zaručení samosprávy územních celků vymezuje ústava v článku 8. Podrobnější úpravu územní samosprávy nalzáme v hlavě 7.¹ Obec je základní územně správný celek, který je vždy součástí vyššího samosprávného celku, tedy kraje. Obce jsou veřejnoprávní korporace, které mohou vlastnit majetek a hospodaří podle svého vlastního rozpočtu. Obce spravují zastupitelstva, která vzešla z demokratických voleb. Stát zasahuje do samosprávy jen při ochraně zákona.

Evropská charta místní samosprávy je dokumentem Rady Evropy.² Česká republika není vázaná všemi ustanoveními. Učiněné výhrady souvisí s rozdílnou vnitrostátní právní úpravou. Výhrady se týkají zejména financování místní samosprávy. Charta představuje spíše formální oporu práva občanů podílet se na řízení veřejných záležitostí.³

Nejkomplexnější a nejrozsáhlejší legislativní úpravu obcí nalzáme v zákoně o obcích. Dle § 1 a 2 je obec základním územně samosprávným společenstvím občanů na územním celku vymezeném hranicí území obce. Obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících, disponuje vlastním majetkem a spravuje své záležitosti samostatně. Hlavním úkolem obce je péče o všestranný rozvoj svého území a potřeby svých občanů, při plnění svých úkolů chrání veřejný zájem. Zákon se dále zabývá samostatnou a přenesenou působností obce, pravomocemi orgánů obcí a dozorem nad obsahem místních právních předpisů.⁴

Na základě právního vymezení lze charakterizovat pět základních znaků obce. Jedná se o vlastní území, obyvatelstvo obce, vlastní majetek a hospodaření podle svého rozpočtu, právní subjektivitu a soustavu orgánů, jenž obec řídí.⁵

¹ Zákon č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky

² Rada Evropy je mezivládní organizace založená roku 1949

³ Epravo.cz: Evropská charta místní samosprávy [online] 2001 [cit. 15. 10. 2013] Dostupné z WWW: <http://www.epravo.cz/top/clanky/evropska-charta-mistni-samospravy-13600.html>

⁴ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

⁵ KOUDELKA, Z. Samospráva. Praha: Linde, 2007, str. 94

2.2 Vývoj a struktura obcí ČR

Vývoj počtu obcí

Tato podkapitola si neklade za cíl popisovat historický vývoj veřejné správy ani počátky vzniku obcí na našem území. Pro utvoření představy o konkrétním počtu obcí v různých obdobích historie ČR slouží tabulka zpracovaná podle údajů Českého statistického úřadu. Z níže uvedené tabulky vyplývá, že počet obcí má z dlouhodobého hlediska i přes malé odchylky klesající charakter.

Tab. 1 Vývoj počtu obcí v ČR

Rok	1921	1930	1950	1961	1970	1980
Počet obcí	11417	11768	11459	8726	7511	4778
Rok	1989	1990	1991	1994	2005	2010
Počet obcí	4120	5768	6097	6230	6245	6250

Zdroj: ČSÚ Lexikon obcí 2010, Historický lexikon obcí České republiky

Zásadní význam pro problematiku malých obcí má období po roce 1960. Socialistickou vládou byl nastolen výrazný integrační proces. Od roku 1961, kdy na našem území bylo registrováno 8726 obcí, se jejich počet neustále snižoval.⁶ Slučování neprobíhalo přirozenou cestou, státní správa slučovala obce bez ohledu na názory dotčených občanů. Cílem změn měla být středisková soustava osídlení, navržená skupinou českých urbanistů v 70 letech minulého století. Urbanisté vytvořili 3 úrovně střediskových sídel. Střediska místního významu byla koncipovaná jako venkovská obec s přibližně 2000 obyvateli. Střediska obvodního významu tvořila města nad 30 000 obyvatel a největší města tehdejšího Československa představovala střediska oblastního významu. Plánovaná regulace se nakonec plně nezdařila, postupně se ukázalo, že urbanistická studie nepočítala se spontánními rozvojovými faktory.⁷ Integrační tendence minulého režimu se projevují

⁶ MAŘÍKOVÁ, P. Malé obce – sociologický pohled In MAJEROVÁ, V. a kol. Český venkov 2003 – Situace před vstupem do EU Praha: PEF ČZU, 2004, str. 2

⁷ VAJDOVÁ, Z. ČERMÁK, D. ILLNER, M. Autonomie a spolupráce: důsledky ustanovení obecního zřízení v roce 1990 Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2006, str. 19

dodnes. Drtivá většina představitelů obcí má na možnost slučování obcí negativní názor, obávají se ztráty nabitě samostatnosti.⁸

Po roce 1990 začal v ČR desintegrační proces. Mnoho menších obcí se opět osamostatnila. Proces desintegrace byl v počátcích velice silný, v letech 1991 a 1992 vzniklo téměř 2000 nových obcí. Proces desintegrace se postupně zpomaloval. Od přijetí nového zákona o obcích na přelomu tisíciletí prakticky ustal vlivem zavedení pravidla o minimálním počtu obyvatel. Část obce, která se chce oddělit, musí mít minimálně 1000 obyvatel. Stejně podmínky musí splňovat i obec po oddělení její části. Dále zákon ukládá povinnosti týkající se území obce.⁹

Struktura obcí

Pro Českou republiku je charakteristická rozdrobená sídelní struktura s velkou četností malých sídel a naopak s relativně nízkým počtem měst. Situaci komplikuje fakt, že sídelní struktura je velice rozmanitá. V Čechách převažuje hustá síť malých obcí, na Moravě a Slezsku jsou obce větší a navzájem více vzdálené.¹⁰ Největším problémem sídelní struktury ČR jsou malé obce. Podle dostupných údajů téměř 60% obcí má méně než 500 obyvatel. Počet obyvatel do 2000 vykazuje téměř 90% všech obcí.

Tab. 2 Velikostní struktura obcí ČR

Velikostní kategorie	Obce	
	Počet	V %
do 499	3660	58,6
od 500 do 1999	1955	31,3
od 2000 do 19999	571	9,1
od 20000 do 99999	58	1
nad 10000	5	0,1
Celkem	6249	100

11

⁸ MAŘÍKOVÁ, P. Malé obce – sociologický pohled In MAJEROVÁ, V. a kol. Český venkov 2003 – Situace před vstupem do EU Praha: PEF ČZU, 2004, str. 14

⁹ § 21 odst. 1 zákona č 128/2000 o obcích

¹⁰ VAJDOVÁ, Z. ČERMÁK, D. ILLNER, M. Autonomie a spolupráce: důsledky ustanovení obecního zřízení v roce 1990 Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2006, str. 17

¹¹ Tamtéž

2.3 Rozdílné možnosti rozvoje malých a velkých obcí

Existuje mnoho studií, které si dávaly za cíl vymežit ideální velikost obce.¹² K jednoznačné definici nikdy nedošlo, neboť studie a výzkumy docházely k rozdílným výsledkům. Nelze obecně definovat, zda jsou v komplexním smyslu lepší velké nebo malé obce. Odborníci se ovšem shodují na tom, že větší obce mají vhodnější předpoklady pro jejich rozvoj. M. Illner¹³ shrnul hlavní rozvojové výhody větších obcí v těchto bodech:

- velké obce jsou pro soukromý kapitál přitažlivější
- mají lepší předpoklady pro zpracování kvalitních rozvojových dokumentů
- disponují širším okruhem kvalifikovaných administrativních pracovníků
- jejich rozpočet je stabilnější
- mohou si dovolit financovat rozvojové projekty
- získávají častěji dotační prostředky

2.4 Problematika malých obcí ČR

Z výše uvedených údajů o struktuře obcí v České republice a rozdílných možnostech rozvoje vyplývá, že malé obce budou mít při vykonávání samostatné i přenesené působnosti problémy. Pojem malá obec máme na mysli sídla s počtem obyvatel do 500.¹⁴ Toto kritérium splňuje téměř 60% všech obcí ČR.

Nejdůležitějším problémem jsou finance, malé obce mají stále nejmenší příjmy ze sdílených daní.¹⁵ Převážná část jejich finančních zdrojů putuje na administrativní výdaje, protože zákon o obcích stanovuje stejné podmínky výkonu veřejné správy pro všechny obce stejně. To znamená, že malé obce vykonávají naprosto stejný rozsah agendy jako velká města.¹⁶ Pokud v rozpočtech po výdajích na administrativní chod obce zůstanou finance, obvykle se využijí na základní projekty technické a občanské vybavenosti. Na skutečně rozvojové projekty většinou v rozpočtech nezbývá.

¹² Např. King 1984, Keating 1995, Hampl a Müller 1998

¹³ VAJDOVÁ, Z. ČERMÁK, D. ILLNER, M. Autonomie a spolupráce: důsledky ustanovení obecního zřízení v roce 1990 Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2006, str. 20-22

¹⁴ MAŘÍKOVÁ, P. Malé obce – sociologický pohled In MAJEROVÁ, V. a kol. Český venkov 2003 – Situace před vstupem do EU Praha: PEF ČZU, 2004, str. 2

¹⁵ Rozpočtové určení daní podle zákon č. 243/2000 Sb. i po novelizaci zaručuje větší výnos z daní městům

¹⁶ PERLÍN, R. Spolupráce venkovských obcí – možnost nebo podmínka úspěchu In Agrární perspektivy XIV Praha: PEF ČZU, 2005, str. 570

Značnou část malých obcí trápí nedostatek vzdělaných obyvatelů, kteří by byli ochotni kandidovat do zastupitelstva a více se tak podílet na rozvoji své obce. Tato skutečnost souvisí s odlivem mladého vzdělaného obyvatelstva z malých obcí do měst. Nejčastěji se tak děje z důvodu špatné dopravní dostupnosti obce, nízkého počtu volných pracovních míst v dané lokalitě a nedostatku kulturního vyžití.¹⁷

Malé obce nelze pouze kritizovat, svým obyvatelům poskytují mnoho pozitivních aspektů života, jako je například zdravé životní prostředí, bezpečnost či přátelské mezilidské vztahy. Právě kvalitní životní prostředí, pěkná krajina a agroturistika v sobě skrývají potenciál rozvoje obce prostřednictvím turistického ruchu a zemědělsky orientovaných dotací.

2.5 Možné řešení problematiky malých obcí

Naznačené problémy mohou malé obce řešit vzájemnou spoluprací, nebo sloučením s jinými obcemi. V České republice u představitelů místních samospráv jednoznačně vítězí možnost vzájemné spolupráce. Spolupráce obcí při zajišťování činností v samostatné působnosti bude široce popsána v kapitole 3.

Slučování obcí přináší některé výhody. Asi nejvýraznější argument hovořící ve prospěch slučování je úspora zdrojů při poskytování veřejných statků a služeb. Náklady spojené s administrativním chodem obce klesají s rostoucí velikostí obce. Slučování obcí dále umožňuje větší přesun veřejné správy z centrální úrovně na obce, protože větší obce disponují kvalifikovanějším úřednickým aparátem. Slučování obcí tedy částečně podporuje proces subsidiarity¹⁸ ve veřejné správě. Rozpočet sloučených obcí je nejen větší, ale hlavně i stabilnější.¹⁹

Odpůrci slučování obcí poukazují na bezprostřední vztahy mezi obyvateli a zastupiteli malých obcí. Tento stav zaručuje neformální kontrolu nad výkonem samosprávy. Bezesporu je platný argument, že hlas jednotlivce má větší vliv na malé obci. Slabým

¹⁷ MAŘÍKOVÁ, P. Malé obce – sociologický pohled In MAJEROVÁ, V. a kol. Český venkov 2003 – Situace před vstupem do EU Praha: PEF ČZU, 2004, str. 9

¹⁸ Subsidiarita jako organizační princip vyjadřuje v pozitivním smyslu myšlenku, že každé jednání vyššího společenství má pomát nižším společenstvím nebo jednotlivcům, v negativním smyslu subsidiarita vyžaduje od vyššího společenství náhradní způsob jednání tehdy, když tím může pomoci nižšímu společenství v překonání obtíží při plnění jeho úkolů či záměrů (HENDRYCH, D. a kol., Právní slovník. 2. Rozšířené vydání, Praha: C. H. Beck, 2003, str. 1005)

¹⁹ ŠKRABAL, I. NUNVÁŘOVÁ, S. NOVÁK, J. TŘEBÍCKÝ, V. Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů. Přerov: CpKP, 2006, str. 17

místem slučování je ochrana menších sídelních celků v nově vzniklé sloučené obci. Obyvatelé menších obcí mají obavu, že největší obec bude prioritně prosazovat svoje zájmy. Tato obava je zakořeněná v násilné integraci obcí minulým režimem.²⁰

3. Spolupráce obcí

3.1 Obecné vymezení

Pokud se malé obce nechtějí slučovat, mohou spojit svoje síly a začít spolupracovat mezi sebou. Dle § 46 odst. 1 zákona o obcích mohou obce spolupracovat pouze v oblastech samostatné působnosti. Vzájemná kooperace umožňuje realizovat rozvojové projekty, které by obce sami nebyly schopny uskutečnit. Spolupracující obce lépe prosazují své zájmy a mohou dosáhnout úspor v ekonomické i organizační oblasti. Při řešení rozvojových problémů mohou využít různých zkušeností. V podstatě tedy kooperace obcí snižuje rozvojové nevýhody malých obcí. Naprostá většina obcí spolupracuje v rámci dobrovolných svazků obcí, některé obce spolupracují i v účelových sdruženích fyzických a právnických osob i obcí.²¹ Důležitým faktorem rozvoje součinnosti obcí je možnost získávání finančních prostředků z dotačních titulů, které jsou zaměřeny na integrované projekty přesahující možnosti a potřeby jedné obce.

Spolupráce obcí neprobíhá vždy bez potíží. Asi největším problémem je konfliktní vztah obecního a meziobecního zájmu, někteří představitelé obcí mohou vstupovat do kooperace jen s čistě egoistickými záměry. Tyto subjekty vstupují do spolupráce pouze za eventuální vidinou finančního zisku pro svoji obec a společné projekty mimo území obce jsou pro ně druhořadé. Dále existují případy, kdy představitelé určité formy spolupráce realizovali projekty, které dopadaly jen na část členů. Uvedené příklady špatné praxe mají za následek omezení efektivnosti spolupráce, v některých případech dokonce ukončení spolupráce.

Formy spolupráce představují konkrétní právní a organizační podobu systému kooperace, umožňující širokou škálu rozvojových aktivit. Obce mají na výběr z řady možných druhů spolupráce, s tím souvisí rozhodnutí představitelů obce, pro kterou formu se rozhodnou. Galvasová rozděluje formy spolupráce podle území a zúčastněných aktérů na

²⁰ KAMENÍČKOVÁ, V. Stojí za to usilovat o slučování? Obec a finance, 2003, roč. 8, č. 4, str. 44 -46

²¹ PERLÍN, R. Spolupráce venkovských obcí – možnost nebo podmínka úspěchu In Agrární perspektivy XIV Praha: PEF ČZU, 2005, str. 572

meziobecní spolupráci na regionální úrovni, spolupráci obcí se subjekty v území, národní struktury spolupráce obcí a spolupráci s obcemi jiných států.²²

Přenesená působnost

Obce podle zákona o obcích nemohou spolupracovat v oblastech přenesené působnosti, mohou však využít institutu veřejnoprávních smluv a přenést tak část či celou přenesenou působnost k výkonu jiné obce. Obecnou úpravu veřejnoprávních smluv nalézáme v 5 části správního řádu.²³ Obce jsou subjekty veřejné správy, proto se mezi nimi jedná o veřejnoprávní smlouvy koordinační. Samotnou možnost přenosu výkonu přenesené působnosti zakotvují § 63 a 66 zákona o obcích. Veřejnoprávní smlouvy nelze považovat za skutečnou rozvojovou spolupráci obcí. Mohou mít však pro obce pozitivní dopad, například úsporou finančních prostředků.²⁴

Mezi obcemi se uzavírají dva druhy veřejnoprávních smluv. První formou je možnost, kdy malá obec přenesou část nebo celou přenesenou působnost na větší, administrativně lépe vybavenou obec. Obě zúčastněné obce musí být ze stejného správního obvodu obce s rozšířenou působností. Nejčastěji se přenáší agenda vyřizování přestupků. K platnosti těchto smluv je nutný souhlas krajského úřadu, v jehož správním obvodu se obce nacházejí.²⁵

Veřejnoprávní smlouvy mohou dále uzavírat obce s rozšířenou působností v rámci správního obvodu krajského úřadu. Důvody těchto smluv lze spatřovat v nedostatečném počtu kvalifikovaných pracovníků nebo chybějících prostorách pro vykonávání agendy. Smlouvy jsou převážně uzavírány v oblastech státní památkové péče, sociální péče a dopravně správních činností. K uzavření smlouvy je třeba souhlasu Ministerstva vnitra nebo jiného věcně příslušného správního úřadu.²⁶

²² GALVASOVÁ, I. a kol. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje. Brno: Georetown, 2007, str. 28

²³ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

²⁴ GALVASOVÁ, I. a kol. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje. Brno: Georetown, 2007, str. 17

²⁵ Ministerstvo vnitra České republiky: Veřejnoprávní smlouvy [online] 2010 [cit. 16. 10. 2013] Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/verejnopravni-smlouvy-159710.aspx>

²⁶ tamtéž

Právní formy spolupráce

Tab. 3 Právní formy spolupráce obcí

Právní forma	Subjekty	Právní norma	Forma spolupráce
Smlouva ke splnění konkrétního úkolu	Pouze obce	Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích	DSO
Smlouva o vytvoření dobrovolného svazku obcí	Pouze obce	Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích	
Společná právnická osoba obcí	Pouze obce	Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník	
Obchodní společnost	Fyzické i právnické osoby	Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník	
Obecně prospěšná společnost	Fyzické i právnické osoby	Zák. č. 248/1995 Sb. o obecně prospěšných společnostech	MAS
Zájmové sdružení právnických osob	Fyzické i právnické osoby	Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník	MAS, SMO ČR, NSZM ČR, SMS ČR, euroregiony, sdružení obcí
Občanské sdružení	Fyzické i právnické osoby	Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů	MAS, NS MAS, SPOV

Zdroj: Obec a finance 2/2008

Od 1. 1. 2014 začíná platit nový občanský zákoník²⁷. Dále se ruší obchodní zákoník, který bude nahrazen zákonem o obchodních korporacích²⁸. Dopad pro existující formy spolupráce není zásadní. Občanská sdružení budou podle NOZ nově nazývána spolky.²⁹ Nebude možné založit nové zájmové sdružení právnických osob ani obecně prospěšné společnosti, stávající takto založené formy spolupráce se budou řídit posledním stavem právní úpravy. Lze tedy říci, že rekodifikace soukromého práva existující formy spolupráce v rozvojových činnostech nebude nijak ovlivňovat.

²⁷ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

²⁸ Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

²⁹ Občanský zákoník stanovuje limit, do kdy je nutné provést změnu názvu a stanov.

3.2 Konkrétní formy spolupráce obcí

3.2.1 Meziobecní spolupráce na regionální úrovni

Dobrovolný svazek obcí

DSO jsou nejčastěji používanou formou spolupráce mezi obcemi. Jedná se o spolupráci v samostatné působnosti obcí. Předmět činnosti obsáhle popisuje § 50 odst. 1 zákona o obcích. Nutno podotknout, že zde uvedený výčet není taxativní. První svazky začaly vznikat již na začátku 90 let, druhá vlna zakládání přišla po vstupu ČR do Evropské unie. Svazek obcí je právnickou osobou, členy mohou být podle zákona pouze obce. Hospodaření DSO se řídí malými rozpočtovými pravidly.³⁰ Svazek vzniká uzavřením písemné smlouvy, kterou schvalují zastupitelstva jednotlivých obcí. Povinnou přílohou smlouvy jsou podle § 50 odst. 2 zákona o obcích stanovy, v nichž musí být uvedený název a sídlo členů svazku, předmět činnosti, orgány svazku a způsob jejich ustanovení, vložený majetek členů svazku, zdroje příjmů, práva a povinnosti členů, podmínky přistoupení a vystoupení ze svazku a rozsah kontroly svazku obcemi, které svazek vytvořily.³¹

DSO představují značně rozmanitou skupinu. Jednotlivé svazky jsou velmi rozdílné, jak co do velikosti spravovaného území, tak v počtu zúčastněných obcí. Podle účelu založení je lze rozlišit na monotematické svazky vzniklé pro realizaci konkrétní investiční akce, často vybudování technické infrastruktury a na svazky zaměřující se na komplexní a dlouhodobý rozvoj svého území. Naopak monotematické svazky mnohdy po dokončení investiční akce přestanou vyvíjet další rozvojové aktivity nebo úplně zaniknou.³² Velikým přínosem pro DSO bývá účast většího města tvořící spádové centrum, které disponuje kvalitním administrativním aparátem a má zkušenosti se získáváním dotačních titulů.³³

Mezi největší nedostatky spolupráce formou DSO patří možnost obce zapojit se do více svazků najednou. K tomu docházelo zejména pro teoretickou možnost získání více dotačních zdrojů. Překryv DSO má za následek rozmělnění rozvojových aktivit místních aktérů. Zásadním problémem je nedostatečné financování. DSO neúspěšné v dotačních programech často nevyvíjejí žádnou činnost. Prakticky se zaměřují na pouhé zajištění

³⁰ Zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

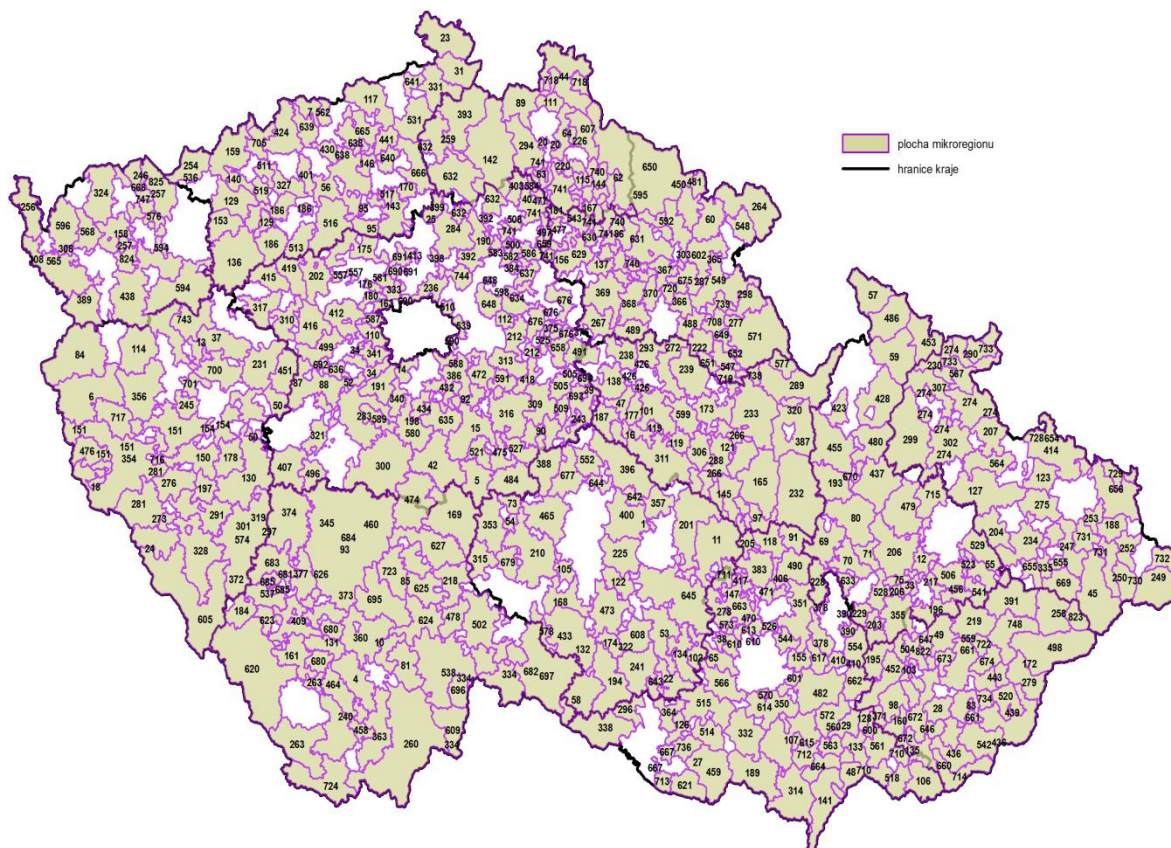
³¹ VEDRAL, J. VÁŇA, L. BŘEŇ, J. PŠENIČKA, S. Zákon o obcích (obecní zřízení) komentář. Praha: C. H. Beck, 2008, str. 281-290

³² GALVASOVÁ, I. a kol. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje. Brno: Georetown, 2007, str. 32

³³ ŠKRABAL, I. NUNVÁŘOVÁ, S. NOVÁK, J. TŘEBÍCKÝ, V. Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů. Přerov: Cpkp, 2006, str. 2

fungování DSO. Doposud neexistuje jednoznačně cílená dotační podpora pro zavádění managementu dobrovolných svazků.³⁴

Mikroregiony v České republice

35

Smlouva ke splnění konkrétního úkolu

Smlouva ke splnění konkrétního úkolu představuje další možnost obcí spolupracovat v samostatné působnosti podle obecního zřízení. Smlouva může být uzavřena pouze mezi obcemi. Schvalují ji zastupitelstva zúčastněných obcí a musí mít písemnou formu. Podle potřeby projektu lze smlouvu uzavřít na dobu určitou i neurčitou. Ve většině případů se smlouvy řídí občanským zákoníkem, v oblastech mimo soukromé právo správním řádem.³⁶ Konkrétními úkoly jsou například stavba vodovodu, provozování skládky odpadu nebo vybudování stavby pro společné užívání.

³⁴ ŠKRABAL, I. NUNVÁŘOVÁ, S. NOVÁK, J. TŘEBÍCKÝ, V. Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů. Přerov: CpKP, 2006, str. 129-13

³⁵ Zdroj Ústav územního rozvoje Brno

³⁶ VEDRAL, J. VÁŇA, L. BŘEŇ, J. PŠENIČKA, S. Zákon o obcích (obecní zřízení) komentář. Praha: C. H. Beck, 2008, str. 275 -280

Společná právnícká osoba

Obce mohou v případech, kdy společný úkol vyžaduje stabilnější spolupráci zřizovat právnícké osoby. Právnícká osoba musí mít formu akciové společnosti nebo společnosti s ručením omezeným. V praxi se tohoto druhu spolupráce využívá nejčastěji při zakládání agentur cestovního ruchu, dopravních podniků a správy bytových domů. Zákon o obcích tuto možnost dále neupravuje a odkazuje na úpravu v obchodním zákoníku.³⁷

3.2.2 Spolupráce obcí se subjekty v území

Místní akční skupina

Místní akční skupiny jsou založeny na spolupráci veřejného, soukromého a neziskového sektoru na místní úrovni. Tato metoda spolupráce venkovských oblastí vznikla ve Francii z iniciativy LEADER³⁸. Iniciativa vznikla v roce 1991 jako reakce na skutečnost, že veřejná správa nedokáže efektivně řešit problémy zaostávajícího venkova. Právě v podobnosti české a francouzské sídelní struktury lze možná hledat příčinu veliké oblíbenosti MAS v České republice.³⁹ Hlavním principem LEADERU je přenesení zodpovědnosti za rozdělování dotací a jejich správné i účelové čerpání z centrálních orgánů přímo na venkovské regiony, tedy přímo do MAS.

MAS musí být tvořena rozmanitou strukturou zapojených aktérů, přičemž aspoň polovinu členů musí tvořit podnikatelé, neziskové organizace či občané. Stejně pravidlo se uplatňuje i u vnitřních orgánů MAS, které tvoří minimálně statutární zástupce, manažer, programový výbor a výběrová komise. Na činnosti MAS se tak díky tomuto pravidlu podílí zemědělci, podnikatelé z ostatních oblastí podnikání, neziskové organizace, ale i školy či jiné vzdělávací instituce. MAS musí splňovat zadané geografické podmínky, obecně se jedná o nízkou hustotu zalidnění a absenci velikých měst. Přesné podmínky se stanovují pro jednotlivé rozpočtové období LEADERU. Na rozdíl od jiných forem spolupráce je vyloučené, že by jedna obec byla členem více MAS najednou. Aby MAS mohla usilovat o dotační zdroje, musí nejprve vypracovat strategický plán rozvoje svého území. Strategie by měla vzniknout komunitním plánováním, tedy zapojením široké veřejnosti do diskuse.⁴⁰ Po úspěšném splnění podmínek a zařazení do programu jednotlivé MAS vyhláší výzvy, na

³⁷ GALVASOVÁ, I. a kol. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje. Brno: Georetown, 2007, str. 33

³⁸ LEADER je iniciativa Evropské unie, jejíž hlavním cílem je intenzivně podporovat rozvoj venkova prostřednictvím místních aktérů.

³⁹ KŘÍŽOVÁ, L. Čím více místních aktérů, tím lépe. Veřejná správa, 2013, roč. 12, č. 7, str. 16-17

⁴⁰ MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. Leader – budoucnost venkova. Praha: Ministerstvo zemědělství 2009, str. 6-7

jejichž základě členové připravují své projekty, které mohou předkládat jak obce, tak místní podnikatelé i neziskové organizace působící na území MAS.

Realizace rozvoje území formou MAS není v ČR úplně bezchybná. Pravidlo o maximálním počtu subjektů veřejné správy se často obchází tím, že do MAS vstupují namísto jednotlivých obcí vytvořené svazky obcí. Další nedostatek odkrývá seznam úspěšně podpořených projektů v rámci Státního zemědělského intervenčního fondu. Většina podpořených projektů má charakter stabilizačních a údržbových opatření. Nejedná se tedy o rozvojové aktivity.⁴¹

Partnerství veřejného a soukromého sektoru

Public Private Partnership (PPP) je založen na principu spolupráce veřejné správy s podnikatelským sektorem. Právní prostředí pro tvorbu a realizaci PPP projektů v ČR tvoří zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách a především zákon č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení.⁴² PPP projekty vznikají za účelem využití finančních zdrojů a schopností soukromého sektoru při zajištění veřejné infrastruktury či veřejných služeb. V době, kdy se trvale zvyšují deficity veřejných rozpočtů a zároveň zvedají nároky na úroveň a dostupnost veřejných služeb, představují PPP projekty možnost urychlení realizace důležitých projektů, nejčastěji v oblastech dopravní infrastruktury, zdravotnictví a školství.⁴³

V Evropě se PPP projekty těší značné oblibě. V České republice je to právě naopak a zaostáváme tak za evropskými trendy. Literatura jako základní bariéru implementace PPP projektů v ČR uvádí chybějící „*deal flow*“, tedy nízký počet příkladů úspěšných projektů a s tím související obava představitelů veřejné správy. Mezi další bariéry lze zařadit nedokonalé legislativní prostředí, vysokou míru korupčního jednání v ČR a nedostatečnou politickou podporu implementace projektů.⁴⁴

Zájmové sdružení právnických osob

Obce mohou navazovat spolupráci s jinými právnickými či fyzickými osobami podle ustanovení občanského zákoníku o zájmovém sdružení právnických osob a smlouvě o

⁴¹ BINEK, J. SVOBODOVÁ, I. HOLEČEK, J. GALVASOVÁ, I. CHABIČOVSKÁ, K. SYNERGIE VE VENKOVSKÉM PROSTORU Aktéři a nástroje rozvoje venkova. Brno: GaREP, 2009, str. 38

⁴² LOUDA, T. LEGO, J. Partnerství veřejného a soukromého sektoru. Praha – Plzeň: Aleš Čeňek, 2008, str. 55

⁴³ GALVASOVÁ, I. a kol. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje. Brno: Georetown, 2007, str. 38

⁴⁴ LOUDA, T. LEGO, J. Partnerství veřejného a soukromého sektoru. Praha – Plzeň: Aleš Čeňek, 2008, str. 72,106

sdružení.⁴⁵ Řada mikroregionů využila tento způsob založení pro jeho výhody. Na rozdíl od svazků obcí založených podle obecního zřízení nejsou u této formy stanoveny formální požadavky na úpravu hospodaření a je možné spolupracovat se subjekty soukromého i neziskového prostoru.⁴⁶

Místní agenda 21

Mezinárodní program Agenda 21 vznikl dohodnutím 170 zástupců zemí světa na Summitu v Riu de Janeiru. Kde byly formulovány základní problematické okruhy týkající se životního prostředí, správy věcí veřejných a udržitelného rozvoje. Místní agenda podporuje aktivní spolupráci občanů, podnikatelského sektoru, neziskových organizací a představitelů veřejné správy při řešení udržitelného rozvoje na místní a regionální úrovni.⁴⁷

V České republice má proces MA21 podporu na celostátní úrovni od Rady vlády pro udržitelný rozvoj a Národní sítě zdravých měst. Do projektu se zapojují obce, města, mikroregiony i kraje. Bylo vytvořeno 21 kritérií pro hodnocení municipalit uplatňující MA21. Úspěšné hodnocení pomáhá při žádání o dotační granty ze státních i evropských fondů.⁴⁸

3.2.3 Národní struktury spolupráce obcí

Svaz měst a obcí ČR

Svaz měst a obcí České republiky je celostátní dobrovolnou, nepolitickou organizací, založenou jako zájmové sdružení právnických osob. V současné době sdružuje přibližně 2500 měst a obcí. Svaz se podílí na legislativě týkající se municipalit a snaží se o snížení neúnosné administrativní zátěže obcí. Spolupracuje se zahraničními organizacemi místních samospráv, pořádá semináře a konference zaměřené na různé oblasti fungování obcí. Svým členům nabízí odborné školení zastupitelů, bezplatné právní a ekonomické poradenství či pomoc při hledání zahraničního partnerského města.⁴⁹

⁴⁵ ČERMÁK, D. VOBECKÁ, J. a kol. Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě. Praha: Slon, 2011, str. 22

⁴⁶ VEDRAL, J. VÁŇA, L. BŘEŇ, J. PŠENIČKA, S. Zákon o obcích (obecní zřízení) komentář. Praha: C. H. Beck, 2008, str. 300

⁴⁷ KRAJŠEK, B. Úvod k místním Agendám 21 v České republice Praha: Ministerstvo životního prostředí 1998, str. 6

⁴⁸ GALVASOVÁ, I. a kol. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje. Brno: Georetown, 2007, str. 36

⁴⁹ Svaz měst a obcí České republiky: Kdo jsme, Hlavní cíle [online] 2012 [cit. 16. 11. 2013] Dostupné z WWW: <http://www.smocr.cz/cz/svaz-mest-a-obci-cr/kdo-jsme/kdo-jsme.aspx>

SMO ČR realizuje několik projektů týkající se místních samospráv. Momentálně pracuje na projektu „Podpora meziobecní spolupráce“, který si klade za cíl vytvořit podmínky pro dlouhodobý rozvoj dobrovolné spolupráce obcí a to především v samostatné působnosti v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Neboť se domnívá, že usilování o slučování obcí není správné řešení problematiky malých obcí. Nové legislativní podmínky a zefektivnění stávající úpravy spolupráce obcí má po vzoru Francie sloužit k zachování charakteristické rozdrobené sídelní soustavy České republiky.⁵⁰

Národní síť zdravých měst ČR

Národní síť zdravých měst České republiky je zájmové sdružení právnických osob, které podporuje principy udržitelného rozvoje, zdravý životní styl obyvatel měst a zapojování veřejnosti do rozhodovacích procesů ve veřejné správě.⁵¹ Kromě měst a obcí se mou stát členy i kraje a mikroregiony.

NSZM ČR svým členům nabízí pomoc při tvorbě strategií rozvoje, získávání finančních prostředků ze státních i evropských dotačních titulů. Pro zefektivnění rozvoje municipalit byl vytvořen Data Plán NSZM, kde se shromažďují příklady dobré praxe, například kvalitně zpracované rozvojové dokumenty, územní plány a vyrovnané veřejné rozpočty. Obce se zde mohou inspirovat při realizaci vlastních rozvojových aktivit a předcházet tak případným problémům.⁵²

Sdružení místních samospráv ČR

Sdružení místních samospráv České republiky je nevládní organizace, která hájí zájmy měst a obcí. Na rozdíl od Svazu měst a obcí ČR se především zaměřuje na problematiku venkova. Hlavní příčinou založení SMS ČR v roce 2008 byla nespokojenost se stávající legislativní úpravou rozpočtového určení daní, které zvýhodňovalo velká města.⁵³ Sdružení svojí aktivitou výrazně přispělo k prosazení novely zákona, která spravedlivěji rozděluje daňové výnosy mezi malé obce a města. Nelze nezmínit, že SMS ČR bojuje za zachování pošt, základních škol a dalších služeb na venkově.

⁵⁰ Deník veřejné správy: Potřebnost meziobecní spolupráce [online] 2013 [cit. 15. 11. 2013] Dostupné z WWW: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6618440>

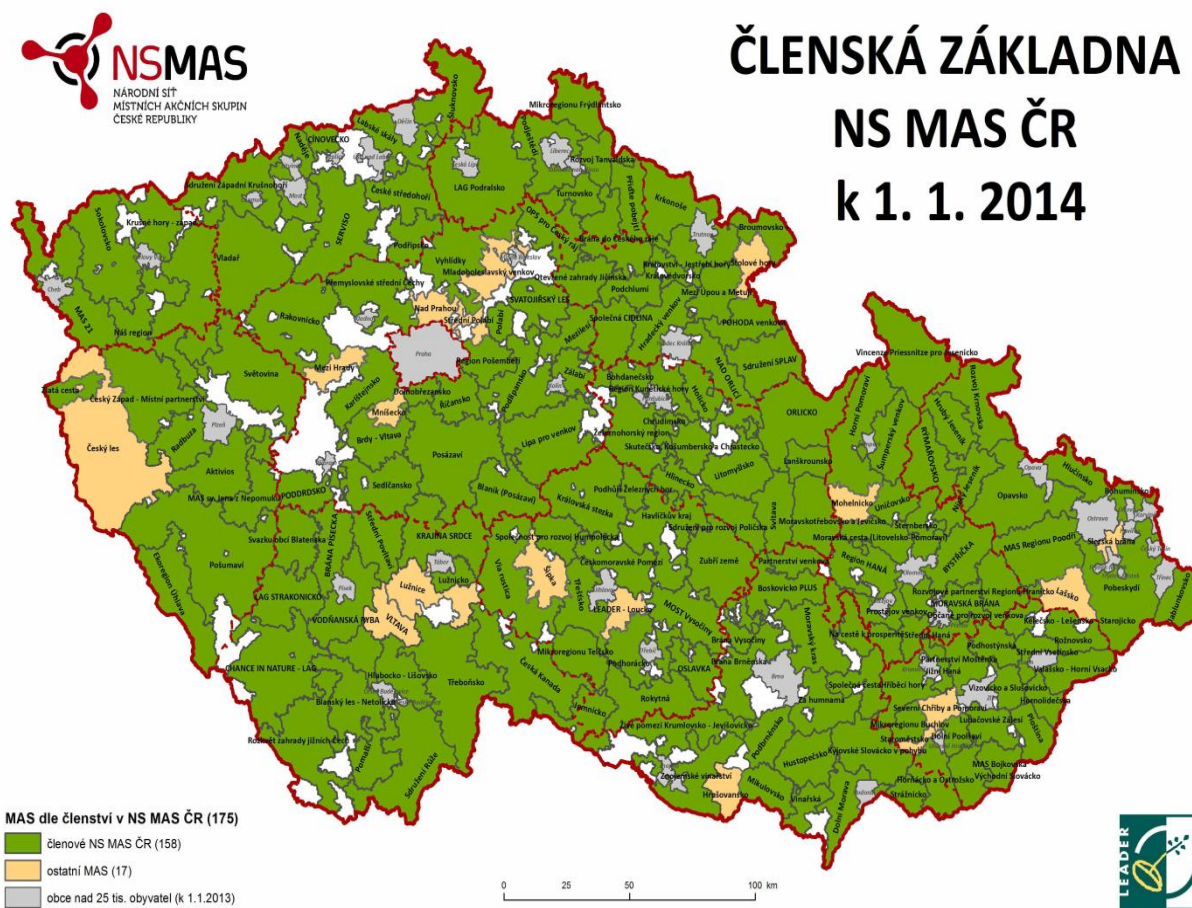
⁵¹ Národní síť zdravých měst České republiky: Základní informace [online] 2013 [cit. 15. 11. 2013] Dostupné z WWW: <http://www.nszm.cz/index.shtml?apc=r2082129t>

⁵² GALVASOVÁ, I. a kol. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje. Brno: Georetown, 2007, str. 41

⁵³ Sdružení místních samospráv České republiky: Cíle sdružení [online] 2007 [cit. 14. 11. 2013] Dostupné z WWW: http://smscr.cz/cile_sdruzeni.php

Národní síť místních akčních skupin ČR

NS MAS ČR sdružuje místní akční skupiny používající ke svému rozvoji metodu LEADER. Sdružení zastupuje jednotlivé MAS při vyjednávání dotačních podmínek, spolupracuje a komunikuje s organizacemi zabývajícími se rozvojem venkova.⁵⁴ Spolu se Spolkem pro obnovu venkova vydává měsíčník Zpravodaj venkova. Mezi hlavní cíle NS MAS ČR patří zlepšení kvality života na venkově a vypracování kontrolních mechanismů MAS. V současnosti se podílí na přípravě jednotlivých operačních programů pro nové rozpočtové období 2014 – 2020.

55

⁵⁴ Národní síť místních akčních skupin České republiky: O nás [online] 2009 [cit. 15. 11. 2013] Dostupné z WWW: <http://nsmas.cz/o-nas/>

⁵⁵ Zdroj: WWW: <http://nsmas.cz>

Spolek pro obnovu venkova ČR

Spolek pro obnovu venkova je nevládní zájmová organizace založená za účelem obnovy společenských, kulturních a duchovních hodnot venkova. SVPO hájí zájmy venkovských oblastí na státní i evropské úrovni, snaží se o zvýšení objemu finančních prostředků putujících do programů obnovy venkova, spolupořádá oblíbenou obecní soutěž Vesnice roku. Spolek podporuje princip aktivního zapojení místních aktérů do rozvoje venkovských regionů. Napomáhá vzniku místních a regionálních sdružení s venkovskou tematikou. Snaží se o překonání úzce resortního přístupu k řešení problematiky venkovských oblastí.⁵⁶

3.2.4 Spolupráce s obcemi jiných států

Euroregiony

Euroregiony jsou nadnárodní struktury municipalit vznikající za účelem překonávání nevýhod okrajových poloh příhraničních oblastí a pokusem o částečné vyrovnání historických a sociálních disparit.⁵⁷ První euroregiony vznikaly na hranicích Nizozemska a Německa od roku 1958. Členy euroregionu jsou zpravidla obce a svazky obcí, do spolupráce se zapojují i podnikatelské a neziskové subjekty, kraje, vysoké školy a subjekty zabývající se ochranou životního prostředí. Evropská unie tyto iniciativy finančně podporuje zejména pro odbourávání hranic a postupnou integraci Evropy.

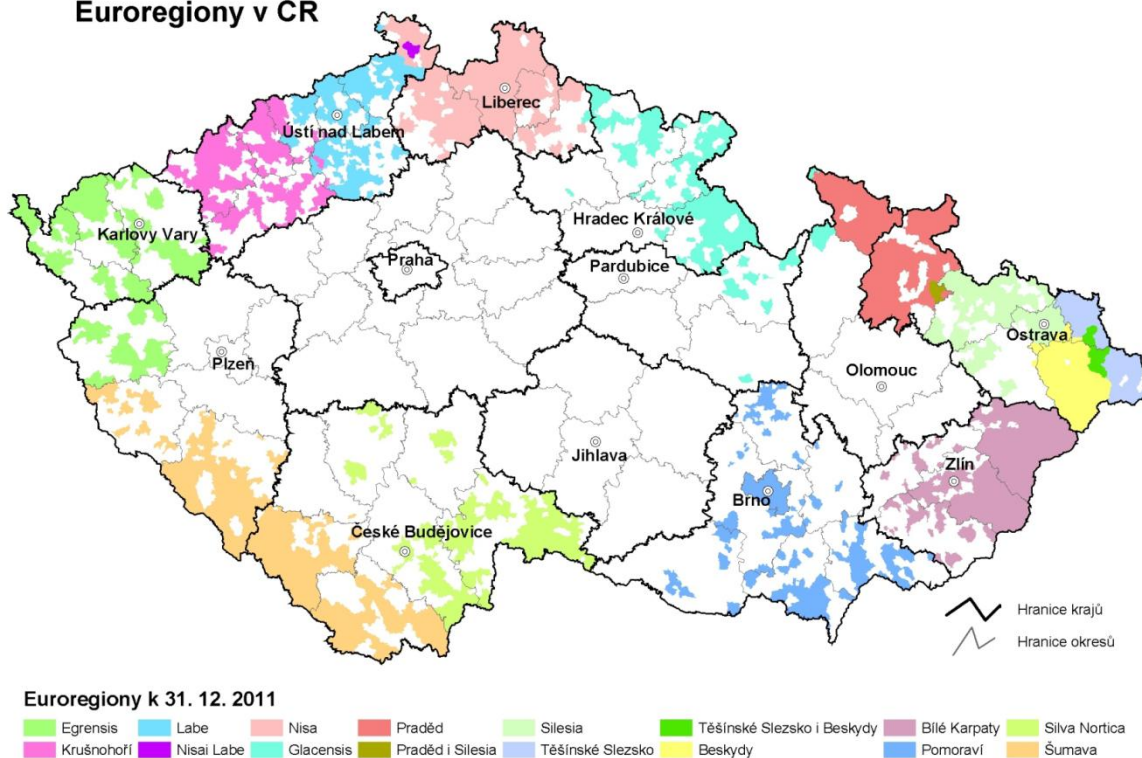
V současnosti na našem území působí 13 euroregionů. Spolupracují na projektech týkajících se životního prostředí, školství, dopravní infrastruktury, územního plánování, turistického ruchu, zemědělství, kultury a sociální interakce. Téměř všechny české národní části euroregionů mají právní podobu zájmového sdružení právnických osob. V ideálním případě by neměly euroregiony sloužit jen jako prostředek zpřístupňující dotace Evropské unie, ale jako možnost koncepční spolupráce příhraničních aktérů rozvoje.⁵⁸

⁵⁶ Spolek pro obnovu venkova České republiky: Informace o SPOV [online] 2009 [cit. 15. 11. 2013] Dostupné z WWW: <http://www.spov.org/o-spolku/default.aspx>

⁵⁷ KADERÁBKOVÁ, J. PEKOVÁ, J. Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance. Praha: Wolters Kluwer, 2012, str. 25

⁵⁸ BusinessInfo.cz: Euroregiony [online] 2003 [cit. 10. 11. 2013] Dostupné z WWW: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/euroregiony-1836.html>

Euroregiony v ČR

59

Přeshraniční impulzní centra (GIZ)

Myšlenka přeshraničních impulzních center se zrodila v Rakousku. Jedná se o spolupráci regionů podél příhraničních oblastí Dolního Rakouska, České republiky, Slovenska a Maďarska. Centra nabízejí pomoc malým a středním podnikatelům při realizaci přeshraničních projektů, zejména v oblasti hospodářství. Dále se GIZ zaměřují na kulturní a sociální sféru. Tato kooperace by měla v daném regionu napomoci odstranit stávající předsudky a motivovat obyvatelstvo k přeshraniční spolupráci.⁶⁰

Partnerská města a obce

Řada měst a obcí spolupracuje s municipalitami jiných států. Počátky „*town-twinningu*“ sahají do 2 poloviny 20 století. V poválečné Evropě představoval nástroj pro sbližování států a národů.⁶¹ V současné době partnerská města a obce nejčastěji spolupracují v oblastech veřejné správy, kultury, turistického ruchu, vzdělání a společenského života.

⁵⁹ Zdroj Český statistický úřad

⁶⁰ GALVASOVÁ, I. a kol. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje. Brno: Geotown, 2007, str. 42

⁶¹ Svaz měst a obcí České republiky. Partnerskáměsta.cz [online] 2014 [cit. 18. 11. 2013] Dostupné z WWW: <http://www.partnerskamesta.cz/o-twinningu/vyznam-a-historie/vyznam-a-historie-twinningu.aspx>

Finanční podporu projektů partnerské spolupráce měst a obcí zajišťuje Evropská unie pomocí dotačního programu Evropa pro občany.⁶²

V České republice je spolupráce se zahraničními městy velice oblíbená. Není výjimkou, že města mají uzavřené smlouvy i s více partnery na jednou. Avšak je nutné poznamenat, že existují různě intenzivní formy partnerství. Některé uzavřené svazky jsou spíše formální záležitostí bez rozvojových aktivit. Spolupráci navazují města a obce sami, nebo jim pomocnou ruku při hledání partnera nabízí Svaz měst a obcí ČR.

4. Aktéři spolupráce

4.1 Obecná charakteristika aktérů

Spolupráce obcí je z velké části založena na vztazích mezi aktéry. „*Aktéry rozvoje na obecní úrovni můžeme chápat v nejširším slova smyslu jako veškeré formalizované instituce, či jednotlivce, kteří nějakým způsobem svými aktivitami vstupují do dění rozvoje obce.*“⁶³ Pro efektivní spolupráci je nezbytné, aby se do rozvojových aktivit zapojilo co nejširší spektrum aktérů. Důležitou roli hrají dobré neformální vztahy mezi aktéry a jejich schopnost komunikace mezi sebou.

Samotné rozdělení aktérů není jednoznačné, lze provést dělení z několika hledisek. Galvasová subjekty dělí dle jejich vztahu k projektům, které vznikají v rámci uskutečňované spolupráce. První skupinu tvoří subjekty, které jsou zainteresovány do příprav a realizace projektů, například spolupracující obce nebo manažeři spolupráce. Na druhou skupinu subjektů dané projekty a aktivity dopadají, typicky se jedná o občany obce či dobrovolného svazku. Třetí skupinu představují subjekty, v jejichž zájmovém území se projekty realizují. Jedná se krajské úřady, správy chráněné krajinné oblasti a další.⁶⁴

Aktéry spolupráce lze rozdělit i na základě postavení uvnitř správní organizace území. Podle tohoto hlediska je možné vymezit subjekty s působností světovou a evropskou,

⁶² Svaz měst a obcí České republiky: Informace o partnerské spolupráci měst a obcí [online] 2007 [cit. 19. 11. 2013] Dostupné z WWW: <http://www.smocr.cz/cinnost/partnerstvi-mest/o-partnerstvi/informace-o-partnerske-spolupraci-mest-a-obci.aspx>

⁶³ BINEK, J. SVOBODOVÁ, I. HOLEČEK, J. GALVASOVÁ, I. CHABIČOVSKÁ, K. SYNERGIE VE VENKOVSKÉM PROSTORU Aktéři a nástroje rozvoje venkova. Brno: GaREP, 2009, str. 38

⁶⁴ GALVASOVÁ, I. a kol. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje. Brno: Georetown, 2007, str. 47

národní, regionální a lokální.⁶⁵ Veřejný, soukromý a neziskový sektor tvoří rozlišení aktérů podle ekonomického hlediska. Každý ze sektorů disponuje silnými i slabými stránkami. Spolupráci aktérů z jednotlivých sektorů dochází k využití silných stránek a eliminaci slabých.⁶⁶ Asi nejznámějším příkladem formy spolupráce aktérů veřejného a soukromého sektoru představují PPP projekty popisované ve třetí kapitole.

V rámci zaměření bakalářské práce se nyní pokusím o vymezení hlavních aktérů rozvoje na obecní a meziobecní úrovni. Za klíčové aktéry spolupráce obcí lze považovat starosty obcí a manažery spolupráce.

4.2 Konkrétní aktéři na obecní a meziobecní úrovni

Starosta obce

Starosta obec nejen reprezentuje, ale je i nejdůležitějším aktérem rozvoje obce. Veřejnost starostu vnímá jako osobu odpovědnou za rozvoj obecního území. Starostové malých obcí jsou často neuvolnění⁶⁷ a vykonávají svůj úřad po řádném zaměstnání. Čas věnovaný rozvojovým aktivitám dále ubírá zbytečně složité administrativní nároky na řízení obce. Starosta navazuje kontakty s představiteli jiných obcí za účelem možné spolupráce, zajišťuje informace týkající se dotačních možností. Pro dobrovolné svazky obcí je typické, že starostové zastupují obec při hlasování na valné hromadě svazku. Aktivní starostové mohou prohloubit své znalosti díky specializovaným kurzům, které pořádají instituce věnující se problematice spolupráce obcí.

Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvu svěřuje zákon o obcích široké kompetence v oblasti spolupráce obcí. Podle § 84 odst. 2 písm. p rozhoduje o formě a intenzitě spolupráce. V jeho pravomoci je dle § 51 odst. 1 schvalovat smlouvy ke splnění konkrétního úkolu i přístupové smlouvy do dobrovolného svazku obcí. Mimo to může zastupitelstvo schvalovat program rozvoje obce. Jedná se spíše o možnost, neboť zpracování strategického rozvojového plánu není na obecní úrovni samosprávy povinností. Členové zastupitelstva mají příležitost navštěvovat odborná školení a získávat tak nové informace a podmínky pro rozvoj své obce.

⁶⁵ BINEK, J. SVOBODOVÁ, I. HOLEČEK, J. GALVASOVÁ, I. CHABIČOVSKÁ, K. SYNERGIE VE VENKOVSKÉM PROSTORU Aktéři a nástroje rozvoje venkova. Brno: GaREP, 2009, str. 39

⁶⁶ Tamtéž

⁶⁷ BINEK, J. SVOBODOVÁ, I. HOLEČEK, J. GALVASOVÁ, I. CHABIČOVSKÁ, K. SYNERGIE VE VENKOVSKÉM PROSTORU Aktéři a nástroje rozvoje venkova. Brno: GaREP, 2009, str. 56

Manažer spolupráce

Dobrovolné svazky a zejména místní akční skupiny často zaměstnávají manažery spolupráce. Pracovní náplní manažerů jsou úkoly v oblastech administrativy a realizace rozvojových projektů. Dále se manažer snaží o stmelení jednotlivých aktérů a vytvoření rozvojových priorit. Schopný manažer významnou měrou přispívá k rozvoji společenství.⁶⁸ Kvalifikační požadavky na pozici manažera nejsou stanoveny jednoznačně, liší se podle konkrétního zaměření DSO a MAS. Obvykle se vyžaduje vysokoškolské vzdělání a praxe s projekty ve veřejné nebo soukromé sféře. Neocenitelným přínosem manažera je osobní vztah k území, které hodlá rozvíjet.⁶⁹

Zcela zásadní otázku představuje financování manažerů rozvoje. Řada menších DSO si nemůže manažera dovolit. Vybrané příspěvky nestačí a zatím neexistuje forma dotací, které by podporovala platy manažerů DSO.⁷⁰ Naopak u MAS je situace zcela odlišná, zde bývá pozice manažera téměř samozřejmostí. Velice často jedna MAS zaměstnává i více manažerů. Ten to stav je zapříčiněn tím, že MAS v současné době realizují více projektů a disponují lepšími finančními možnostmi než DSO.

Orgány spolupráce

Orgány spolupráce jsou formální struktury zajišťující fungování daných forem spolupráce.⁷¹ Pro dobrovolné svazky je nejdůležitějším orgánem valná hromada, tvoří ji zástupci z řad členů svazku. V praxi tuto úlohu vykonávají starostové sdružených obcí. Na valné hromadě se rozhodují základní otázky ohledně fungování DSO, například směr rozvojových aktivit nebo výši členských příspěvků. Statutárním orgánem DSO je předseda, mnohdy starosta největší obce DSO. U místních akčních skupin jsou orgány vytvořeny dle pravidel LEADERU. Zástupci veřejné správy nesmí tvořit více než polovinu orgánu. Nejdůležitějším orgánem MAS jsou výběrové komise, které zabezpečují transparentní výběr projektů určených k podpoření.

⁶⁸ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. Rozvojové možnosti obcí. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj 2010, str. 43

⁶⁹ BINEK, J. SVOBODOVÁ, I. HOLEČEK, J. GALVASOVÁ, I. CHABIČOVSKÁ, K. Přístupy k posílení spolupráce a synergie ve venkovských mikroregionech. Brno: GaREP, 2012, str. 9-10

⁷⁰ Tamtéž

⁷¹ GALVASOVÁ, I. a kol. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje. Brno: Georetown, 2007, str. 49

Občané

Možnost aktivního zapojení občanů do rozhodování na obecní úrovni zaručuje Ústava České republiky. Pro moderní demokratické společnosti je nezbytné, aby se občané mohli angažovat více než tím, že se jednou za čtyři roky zúčastní voleb.⁷² Konkrétní možnosti občanů nalezneme v § 16 odst. 2 a § 52 zákona o obcích.⁷³ Pro skutečný přínos občanů do rozvojové spolupráce je nezbytné jejich aktivní zapojení. Například formou pravidelných veřejných setkávání s představiteli samospráv, kde mohou vyjadřovat své názory a potřeby. Občané se mohou dále zapojit do tvorby územního plánu či jiných rozvojových dokumentů. Jako prostředek pro zapojení občanů do rozvoje obce může posloužit soutěž Vesnice roku, která dává prostor vlastním projektům občanů.⁷⁴ Některé formy spolupráce s aktivní účastí občanů přímo počítají, například místní akční skupiny tvoří rozvojové plány pomocí veřejných setkání a dotazníkových šetření.

Podnikatelé

Podnikatelské subjekty v sobě skrývají silný potenciál pro rozvoj obcí a regionů. Jeho využití závisí na schopnosti představitelů veřejné správy zapojit tyto aktéry do rozvojových aktivit. Soukromý sektor je orientován na zisk a očekává určitou protihodnotu za svoji rozvojovou aktivitu.⁷⁵ Obce nabízejí podnikatelům levné pozemky k podnikání, pronajímají obecní budovy za symbolickou cenu. Na druhé straně podnikatelské subjekty finančně podporují kulturní a sportovní akce v obci nebo je přímo organizují. Svými stroji mohou pro obec zajišťovat údržbu zeleně a místních komunikací. Oba sektory mohou společně propagovat turisticky zajímavé území.⁷⁶ Podnikatelské subjekty se zapojují i do některých forem spolupráce obcí. Jsou důležitou součástí místních akčních skupin. Podílí se na vytváření rozvojových dokumentů a jsou členy organizační struktury MAS.

⁷² RŮŽIČKA, K. Role občana v plánování rozvoje našich sídel. Regionální rozvoj mezi teorií a praxí, 2012, roč. 1, č. 1. Dostupné z WWW: <http://www.regionálnírozvoj.eu/201201/role-obcana-v-planovani-rozvoje-nasich-sidel>

⁷³ Zákon umožňuje občanům aktivní přístup na obecní úrovni i v rámci dobrovolného svazku.

⁷⁴ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. Rozvojové možnosti obcí. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj 2010, str. 29

⁷⁵ BINEK, J. SVOBODOVÁ, I. HOLEČEK, J. GALVASOVÁ, I. CHABIČOVSKÁ, K. SYNERGIE VE VENKOVSKÉM PROSTORU Aktéři a nástroje rozvoje venkova. Brno: GaREP, 2009, str. 56

⁷⁶ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. Rozvojové možnosti obcí. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj 2010, str. 30

Neziskové organizace

Občané se za účelem společných aktivit sdružují do spolků a sdružení, často monotematicky zaměřených. Typickými příklady jsou myslivecké spolky, sportovní kluby, hudební soubory a sdružení dobrovolných hasičů. Činnost spolků finančně podporují obce formou příspěvků. Fungování spolků je důležitým faktorem rozvoje obce. Velkou měrou se podílejí na pořádání kulturních akcí a vytvářejí volnočasové aktivity pro obyvatele. Spolky v ideálním případě mohou spojovat aktéry z řad občanů a představitelů obce.

Krajské samosprávy

Vyšší samosprávné celky povinně zpracovávají strategie rozvoje svého území. Z této ucelené vize by měly vycházet jednotlivé rozvojové dokumenty municipalit v území kraje.⁷⁷ Krajská samospráva realizuje množství dotačních programů pro obce. Nejčastěji v oblastech rozvoje venkova, životního prostředí, kultury a památkové péče, územního plánování a cestovního ruchu. Struktura a finanční objem dotačních programů se liší kraj od kraje. Mezi malými obcemi jsou nejoblíbenější programy obnovy a rozvoje venkova kvůli nenáročné administrativě. Kraje podporují spolupráci obcí na svém území, vyhlašují dotační možnosti pro dobrovolné svazky a místní akční skupiny. Krajské úřady mají podle § 67 odst. 1 písm. c zákona o krajích povinnost poskytovat obcím odbornou a metodickou pomoc při rozvojových aktivitách. Často realizují vzdělávací kurzy, které informují o rozvojových možnostech. Kraje svou aktivitou mohou výrazně přispět ke zkvalitnění a rozšíření spolupráce obcí na svém území.

Centrální úroveň

Ministerstva každoročně připravují pro obce dotační programy. Ministerstvo pro místní rozvoj realizuje program obnovy venkova, dále se zaměřuje na podporu spolupráce obcí. Ministerstvo zemědělství má v gesci místní akční skupiny a rozvoj venkova. Ministerstvo kultury vyhlašuje dotační programy zaměřené na opravy a rekonstrukce obecních památek. Problematikou rozvoje obcí se částečně zajímá i Ministerstvo životního prostředí. Z obecného hlediska by měli centrální orgány co nejvíce zjednodušit a zpřehlednit příslušné zákony související se spoluprací, aby usnadnily představitelům obcí orientaci

⁷⁷ BINEK, J. SVOBODOVÁ, I. HOLEČEK, J. GALVASOVÁ, I. CHABIČOVSKÁ, K. SYNERGIE VE VENKOVSKÉM PROSTORU Aktéři a nástroje rozvoje venkova. Brno: GaREP, 2009, str. 57

v právních předpisech. Obce mohou dále využít pomoci národních struktur spolupráce obcí uvedených v podkapitole 3.2.3.

Evropská unie

Pro obce existuje možnost získání dotací ze Strukturálních fondů Evropské unie. Regionální operační programy rozdělují finanční prostředky na projekty v oblastech dopravní obslužnosti a dostupnosti, rozvoje území, regionálního rozvoje podnikání a turistického ruchu.⁷⁸ Z databázi úspěšných příjemců vyplývá, že evropské dotace získávají především větší obce a města. Malé obce trpí úzkým administrativním aparátem a nedostatkem zkušeností s tvorbou složité projektové dokumentace. V úvahu přichází otázka, zda krajská samospráva nezanedbává svoji povinnost poskytovat metodickou podporu obcím.⁷⁹ Jsem toho názoru, že není v silách krajských úředníků individuálně pomáhat obcím při tvorbě projektu. Jedním z možných řešení je zpracování metodiky úspěšné tvorby projektů a příkladů dobré praxe.

5. Plzeňský kraj – aktér rozvoje obcí

5.1 Sídlní struktura Plzeňského kraje

Svou rozlohou je Plzeňský kraj třetím největším krajem v České republice, avšak počtem obyvatel se řadí až na deváté místo ze čtrnácti, proto je po Jihočeském kraji druhým nejméně zalidněným krajem.⁸⁰ Sídlní struktura Plzeňského kraje není vyrovnaná, na metropolitní Plzeň navazuje drobná venkovská struktura. Schází zde města střední velikosti s výjimkou Klatov, Domažlic a Rokycan. Více než 80% rozlohy kraje tvoří katastrální území obcí s počtem obyvatel do 2000. Pro venkovské oblasti Plzeňského kraje je typické řídké osídlení a s tím související zemědělská funkce sídel s nerozvinutou sociální a technickou infrastrukturou.⁸¹ Řada oblastí se potýká s nedostatečnou dopravní obslužností. Právě venkovský charakter Plzeňského kraje přispěl k myšlence vzniku dotačního programu,

⁷⁸ Strukturální fondy: Regionální operační programy [online] 2008 [cit. 19. 01. 2014] Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy>

⁷⁹ Podle § 67 odst. 1 písm. c zákona č. 129/2000 Sb., o krajích je krajský úřad povinen poskytovat metodickou a odbornou pomoc obcím.

⁸⁰ BusinessInfo.cz: Charakteristika Plzeňského kraje [online] 2011 [cit. 18. 01. 2014] Dostupné z WWW: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/charakteristika-plzensky-kraj-2216.html>

⁸¹ Tamtéž

který by podporoval rozvoj venkova. V roce 2005 proto vznikl dotační program „Program stabilizace a obnovy venkova Plzeňského kraje“.⁸²

5.2 Program stabilizace a obnovy Plzeňského kraje (PSOV PK)

PSOV PK podporuje harmonický rozvoj venkovských oblastí, dotační program se mezi obcemi těší veliké oblibě. Zejména pro malé obce je PSOV PK často jedinou možností k získání dotačních zdrojů, neboť není administrativně složitý na rozdíl od evropských a státních dotačních programů. V období mezi lety 2005 a 2013 bylo v rámci PSOV PK rozděleno mezi příjemce 525 mil. Kč.⁸³ Bohužel finanční objem programu ani z poloviny nepokryje zamýšlené požadavky obcí. Administrací programu je pověřen Odbor regionálního rozvoje Krajského úřadu Plzeňského kraje. O poskytnutí dotací rozhoduje Zastupitelstvo Plzeňského kraje. Pro vybrání podpořených projektů se sestavuje hodnotící komise navržená Radou Plzeňského kraje. PSOV PK se realizuje prostřednictvím tří dotačních titulů. S programem se počítá i do budoucnosti, rozvoj venkova stále zůstává jednou z priorit vedení kraje. Pro rok 2014 schválila Rada uvolnění finančních prostředků na PSOV PK ve výši 50 mil. Kč.⁸⁴

Dotační titul Projekty obcí

Jedná se o nejstabilnější dotační titul PSOV PK, který běží bez přerušení od roku 2005. Pro úspěšně podanou žádost je nutné, aby obec měla počet obyvatel menší nebo roven 2000. V začátcích PSOV PK mohly žádat i městské části. Projekt musí být realizován v rámci jedné obce. Dotace jsou určeny na pořízení, technické zhodnocení, stavební úpravy a opravy majetku obcí hmotného i nemovitého charakteru. A to zejména v oblastech venkovské zástavby, obecní vybavenosti, místních komunikací, technické infrastruktury, ekologických projektů a oprav veřejných prostranství. Nejčastěji obce žádají o dotace na opravy obecních úřadů, školských zařízení a místních komunikací. Výše dotací se pohybuje

⁸² Plzeňský kraj: Vyhlášení Programu stabilizace a obnovy venkova Plzeňského kraje 2013 [online] 2013 [cit. 20. 01. 2014] Dostupné z WWW: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/vyhlaseni-programu-stabilizace-a-obnovy-venkova-plzenskeho-kraje-2013>

⁸³ Interní zdroje Odboru regionálního rozvoje Krajského úřadu Plzeňského kraje

⁸⁴ Plzeňský kraj: Vyhlášení Programu stabilizace a obnovy venkova Plzeňského kraje 2013 [online] 2013 [cit. 20. 01. 2014] Dostupné z WWW: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/vyhlaseni-programu-stabilizace-a-obnovy-venkova-plzenskeho-kraje-2013>

v rozmezích 100 – 300 tis. Kč. Poskytnutá dotace nesmí překročit hranici 70% celkových nákladů projektu.⁸⁵

Dotační titul Integrované projekty

Žadatelem dotací mohou být pouze dobrovolné svazky obcí či zájmové sdružení právnických osob se sídlem na území Plzeňského kraje. Z důvodu snížení finanční alokace pro PSOV PK byl pro roky 2013 a 2014 tento dotační titul pozastaven. V období mezi roky 2005 až 2012 bylo mikroregionům rozděleno přibližně 40 mil. Kč. Jednalo se o projekty přesahující potřeby jedné obce, realizovány orgány daných společenství. Dotace nebyly určeny na projekty týkající se cykloturistiky ani na mzdové náklady manažerů mikroregionů. Projekty musely mít neziskový charakter, finančně se musela zapojit minimálně třetina členů. Nejčastěji mikroregiony pořizovaly v rámci tohoto titulu zahradní techniku na údržbu zeleně.⁸⁶ Výše dotací se pohybovala nejčastěji mezi v rozmezí 50 – 300 tis. Kč. Poskytnutá dotace nemohla překročit hranici 60% celkových nákladů.⁸⁷

Dotační titul Územní plány

Nejpozději zařazený dotační titul do PSOV PK, pravidelně se objevuje až od roku 2008. Žádost o dotaci mohou podat jednotlivé obce bez ohledu na jejich velikost a počet obyvatel. Dotace podporují vytvoření návrhu územního plánu podle zákona o územním plánování⁸⁸ nebo zpracování studie vyhodnocení vlivu územního plánu na rozvoj území. Návrhy územních plánů musí být zpracovány v digitální podobě. Výše dotací nepřesahuje částku 200 tis. Kč a nesmí tvořit více než 80% celkových nákladů na zpracování návrhu územního plánu.

5.3 Podpora místních akčních skupin

Od roku 2010 Plzeňský kraj podporuje místní akční skupiny se sídlem na území kraje. Během uplynulých čtyř let kraj MAS podpořil částkou 6,5 mil. Kč. Dotace jsou určeny zejména na podporu mzdových a provozních nákladů MAS. Často MAS žádají o příspěvky na pořízení propagačních materiálů. Vzhledem k tomu, že rok 2014 bude pro

⁸⁵ Tamtéž

⁸⁶ Interní zdroje Odboru regionálního rozvoje Krajského úřadu Plzeňského kraje

⁸⁷ Plzeňský kraj: Vyhlášení Programu stabilizace a obnovy venkova Plzeňského kraje 2013 [online] 2013 [cit. 20. 01. 2014] Dostupné z WWW: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/vyhlaseni-programu-stabilizace-a-obnovy-venkova-plzenskeho-kraje-2013>

⁸⁸ Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu

MAS krizový a nebudou mít finanční podporu z Programu rozvoje venkova. Rozhodl se Plzeňský kraj navýšit finanční podporu pro tento rok na 2,9 mil. Kč, aby MAS důsledkem zhoršení finanční situace nepřišly o zaškolené zaměstnance.⁸⁹

5.4 Zhodnocení rozvojových aktivit Plzeňského kraje

Zapojení Plzeňského kraje jako aktéra rozvoje obcí lze hodnotit pozitivně. Finanční objem poskytnutých dotací na rozvoj území je v současných podmínkách napjatých rozpočtů krajských samospráv dostatečný. Velikým přínosem pro skutečný rozvoj území malých obcí jsou dotace na pořízení návrhu územního plánu. Kladně dále hodnotím navýšení finanční podpory MAS v přechodném roce.⁹⁰ Naopak negativní hodnocení si zaslouží pozastavení dotačního titulu podporující mikroregiony. Toto rozhodnutí má pro už tak nedostatečně financovanou formu spolupráce obcí neblahé následky. Řada mikroregionů na území Plzeňského kraje v současnosti nevyvíjí žádné rozvojové aktivity.

6. MAS AKTIVIOS

6.1 Základní údaje

Historie

V srpnu roku 2005 svolával Mikroregion Přešticko zasedání na Městském úřadě v Přešticích velké setkání, kde se poprvé hovořilo o možnosti rozvoje území pomocí metody LEADER. Právě toto setkání je možné považovat za začátek MAS AKTIVIOS. Název místní akční skupiny byl vybrán zástupci všech zúčastněných sektorů. Iniciátorem založení byl Mikroregion Přešticko. V zápětí po založení MAS úspěšně požádala o finanční podporu z LEADERU. V roce 2007 byl zdařile dokončen a schválen strategický plán rozvoje a MAS začala realizovat první projekty. Hlavní motto MAS AKTIVIOS zní: „*Šance pro jižní Plzeňsko*“. Tato příležitost nemyslí pouze na obyvatele, kteří v území MAS žijí, ale i na životní prostředí, krajinu, turistický ruch a kulturní dědictví regionu. Od roku 2008 do roku 2013 se podařilo podpořit 150 projektů v celkové výši téměř 53 mil. Kč.⁹¹

⁸⁹ Interní zdroje Odboru regionálního rozvoje Krajského úřadu Plzeňského kraje

⁹⁰ V roce 2014 nastane tzv. přechodný rok, ve kterém MAS nebudou mít finanční podporu z Programu rozvoje venkova na svůj provoz a udržení zaměstnanců

⁹¹ Zdroj: SPL 2007 – 2013 Dostupné z WWW: <http://www.mas-aktivios.cz/vyzvy-spl-2007-2013/spl-2007-2013/>

Právní forma založení

MAS AKTIVOS byla založena jako občanské sdružení. Sdružení je dobrovolné, nezávislé, sdružující členy na základě společného zájmu. Sdružení je právnickou osobou, jejíž právní postavení se řídí zákonem č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, dalšími obecně závaznými předpisy a stanovami.⁹²

Členové

Členská základna MAS je velice široká. Tvoří ji obce, podnikatelské subjekty, neziskové organizace a mikroregiony Přešticko, Úslava, Radyně a Mirošovsko. Dále se do spolupráce zapojily 3 fyzické osoby a církevní organizace. Vysoká rozmanitost zapojených aktérů je jedna z hlavních priorit metody LEADER. Celkem se na území MAS nachází 68 obcí, právě proto početná skupina z nich vstoupila do MAS v rámci mikroregionu, aby bylo zachováno požadované pravidlo o maximálním počtu zastoupených subjektů veřejné správy. Většinu podnikatelských subjektů představují zemědělské podniky a drobní soukromí zemědělci.⁹³

Území

Rozloha: 560 km²

Počet obyvatel: 50 175

Hustota obyvatel / km²: 89,6 obyvatel na km²

Území MAS se nachází na významné části okresu Plzeň-jih. Charakteristickým rysem území jsou řeky Úhlava a Úslava. Region protínají hlavní silniční a železniční tahy Plzeň – Klatovy, Plzeň – České Budějovice. Důležitým faktorem ovlivňujícím ekonomiku regionu je existence Plzeňské aglomerace. Plzeň plní důležitou roli v nabídce pracovních míst, služeb a školství pro občany MAS. Nezaměstnanost v území se pohybuje pod celostátním průměrem kolem 5 %. Na území MAS se nachází mnoho historických a kulturních památek například hrad Radyně či barokní zámek ve Štěchovicích. Nechybí ani památky lidové architektury s unikátními ukázkami selského baroka. Území MAS disponuje

⁹² Zdroj: Stanovy MAS AKTIVOS Dostupné z WWW: <http://www.mas-aktivios.cz/neco-o-nas/mas-dokumenty/mas-stanovy-sdruzeni/>

⁹³ Zdroj: SPL 2007 – 2013 Dostupné z WWW: <http://www.mas-aktivios.cz/vyzvy-spl-2007-2013/spl-2007-2013/>

kvalitním životním prostředím a atraktivní krajinou, má výborné předpoklady pro rozvoj turistického ruchu zaměřeného na cykloturistiku a agroturistiku.⁹⁴

6.2 Organizační struktura

Přehled vnitřního členění MAS včetně vzájemných vazeb mezi orgány a komisemi obsahuje Příloha č. 1, přesné znění stanov MAS Příloha č. 2.

Valná hromada

Valná hromada je nejvyšším orgánem sdružení, tvoří ji všichni členové sdružení starší 18 let. Je svolávána nejméně jedenkrát ročně, rada svolá valnou hromadu vždy, když o to požádá nejméně polovina členů sdružení. Valná hromada je usnášeníschopná při přítomnosti nadpoloviční většiny členů. Valná hromada rozhoduje zejména o cílech činnosti, změně stanov. Schvaluje strategii rozvoje a rozpočet a volí členy rady sdružení.

Rada sdružení (Programový výbor)

Rada je výkonným orgánem sdružení. Řídí činnost sdružení mezi zasedáními valné hromady, odpovídá za hospodaření sdružení a přípravu i realizaci strategického plánu rozvoje valné hromadě. Podílí se na administraci programu LEADER. Vyhláší a připravuje jednotlivé výzvy pro žadatele a na základě návrhu vývěrové komise vybírá podpořené projekty, přičemž nesmí měnit pořadí projektů. Rada ze svého středu volí předsedu, který zastupuje sdružení navenek a jedná jeho jménem. Přijímá zaměstnance do pracovního poměru a rozhoduje o běžných záležitostech sdružení.

Revizní komise

Revizní komise má za úkol kontrolu dodržování stanov sdružení, dalších vnitřních předpisů, rozhodnutí a usnesení valné hromady. Dále dohlíží nad činností MAS a dodržování pravidel programu LEADER. Revizní komise je nejméně tříčlenná.

Výběrová komise

Zástupci veřejné správy mohou tvořit nanejvýš polovinu členů výběrové komise. Komise byla sestavena na základě jednotlivých návrhů členů MAS. O navržených kandidátech se hlasovalo na valné hromadě. Při rozhodování bylo důležité, kolik zkušeností

⁹⁴ Zdroj: SPL 2007 – 2013 Dostupné z WWW: <http://www.mas-aktivios.cz/vyzvy-spl-2007-2013/spl-2007-2013/>

mají navržené osoby s projektovým řízením a výběrem úspěšných projektů. Hlavním cílem komise je výběr nejlepších projektů podle pravidel LEADERU.

Sekretariát MAS

Sekretariát MAS tvoří projektový manažer, finanční manažer, manažer kontroly projektů a asistentka manažerů. Sekretariát zajišťuje administraci programu LEADER. Sekretariát dále zpracovává výroční zprávy o hospodaření a činnosti MAS. Zajišťuje hospodaření MAS podle schváleného rozpočtu, administraci jednotlivých výzev k podání projektů, konzultační činnost pro nositele projektů a archivaci.

6.3 SWOT analýza

SWOT analýza území vznikla pro potřebu Strategického plánu rozvoje pro období 2007 – 2013. Při vypracování analýzy pracovníci MAS vycházeli zejména ze souboru analýz vytvořených komunitní metodou, které byly provedeny v rámci jednotlivých mikroregionů. Na jejich zpracování se podílelo obyvatelstvo i různé organizace pomocí dotazníkových šetření, podíleli se i externí zpracovatelé.⁹⁵

Silné stránky

- výhodná poloha na spojnici Plzeň – SRN a Plzeň – České Budějovice
- nízká míra nezaměstnanosti
- většina obcí má zpracovány územně plánovací dokumenty
- návaznost místních cyklotras na mezinárodní síť
- velké množství historických a kulturních objektů
- bohatý spolkový život v obcích, udržování lidových tradic

Slabé stránky

- postupné zvyšování průměrného věku obyvatelstva především v malých obcích
- závislost na Plzni, především z hlediska zaměstnanosti
- nevyhovující stav místních komunikací nižší třídy
- prohlubování rozdílu mezi regionálními centry a menšími sídly

⁹⁵ Zdroj: SPL 2007 – 2013 Dostupné z WWW: <http://www.mas-aktivios.cz/vyzvy-spl-2007-2013/spl-2007-2013/>

- nízké využití potenciálu turistického ruchu, špatný stav některých historických objektů
- nedostateční infrastrukturní kapacity pro volnočasové aktivity a akce

Příležitosti

- rozvoj projektů typu partnerství veřejného a soukromého sektoru, budování klastrů
- podpora rozvoje malého a středního podnikání a služeb v cestovním ruchu
- vytvoření koncepce rozvoje cestovního ruchu v regionu, rozvoj agroturistiky
- rekonstrukce a využití historických objektů pro cestovní ruch
- podpora zavádění ekologických výrob, využití obnovitelných energetických zdrojů
- podpora přílivu mladých rodin – nových obyvatel regionu

Hrozby

- nesystémový přístup centrální úrovně k řešení problémů venkova
- pokles životní úrovně na venkově
- odchod mladých vzdělaných lidí Plzně
- nekoncepční rozvoj cestovního ruchu
- jazyková bariéra v rámci přeshraniční spolupráce
- stagnace rozvoje malého a středního podnikání v menších obcích

6.4 Rozvojové priority

Uvedené rozvojové priority formulovala MAS na začátku její existence po vytvoření plánu rozvoje. Níže uvedené priority vycházejí ze SWOT analýzy území a představují konkrétní příklady možných projektů, které MAS bude podporovat.⁹⁶

Lidské zdroje

MAS podporuje školy a mateřské školy v malých obcích. Projekty se nejčastěji týkají stavebních úprav školských zařízení, modernizace kulturně vzdělávacích zařízení a objektů. Stranou nezůstanou ani projekty pro zlepšení trávení volného času obyvatel a podpora činnosti místních spolků. Samostatnou kapitolou je podpora zakládání mikropodniků a jejich rozvoj, například formou příspěvků na rekonstrukce objektů či nákupu výrobních zařízení.

⁹⁶ Zdroj: Zpravodaj 1/2008 Dostupné z WWW: <http://www.mas-aktivios.cz/zpravodaj-1/>

Životní prostředí

V prioritě životní prostředí se MAS zaměřila na podporování úprav veřejných prostranství obcí, úpravy parků a jiné zeleně. Je podporována výsadba nové zeleně a nákupy zahradní techniky. Opomenuty nejsou ani projekty týkající se problémy s odpadní vodou či rozšiřování a modernizací infrastruktury pro zásobování obyvatel vodou.

Kulturní dědictví

V oblasti kulturního dědictví se MAS nechtěla zaměřit pouze na investiční projekty v rámci udržování kulturního dědictví venkova. Zaměřila se na budování stálých výstavních expozic s vazbou na místní historii, MAS dále podporuje kulturní a umělecké aktivity. Jednotlivé výzvy budou myslet i na neinvestiční projekty, například zpracování soupisů a map kulturního dědictví či publikační činnosti dotýkající se historie území MAS.

Cestovní ruch

MAS podporuje rozvoj služeb cestovního ruchu, zejména rekonstrukce a výstavby ubytovacích kapacit, stravovacích zařízení a půjčoven sportovního vybavení. Lze zpracovávat projekty na modernizace a výstavby sportovních areálů. Krom toho lze žádat o příspěvky na budování příjezdových cest, parkovišť a doprovodné zeleně. Podpořeny budou projekty zaměřené na tvorbu pěších tras, hipposteze a turistických značek a cedulí.

6.5 Princip projektů v rámci MAS

MAS rozděluje podle daných pravidel finance z Programu rozvoje venkova ČR, osa IV. V obecné rovině platí následující postup. Několikrát do roka MAS vyhlašuje výzvy k podání žádostí pro získání finančních prostředků na zrealizování vybraných témat daných rozvojových priorit a strategického plánu LEADER 2007 – 2013. Vyhlášená výzva se rozděluje na několik konkrétních témat, na tzv. Fiche. Žadatelé se v nich dozvědí, kdo může podat žádost, na co, a o kolik korun mohou požádat. V době konání výzvy kancelář MAS přijímá žádosti, které musí splňovat předepsané náležitosti, jako je například písemná i elektronická podoba. Kontrolu podaných žádostí provádí kancelář MAS, při zjištění nedostatků vyzve žadatele k doplnění údajů. Žádosti, které projdou kontrolou, jsou předány Výběrové komisy, která je obdruje podle předem stanovených preferenčních kritérií v rámci jednotlivých výzev. Výběrová komise předloží Programovému výboru projekty navržené k přijetí dotace. Programový výbor navržené projekty posoudí, pokud nenalezne

pochybnosti, tak je doporučí k financování. Tyto doporučené projekty předkládá MAS ke schválení a k zaregistrování na regionální odbor Státního zemědělského intervenčního fondu v Českých Budějovicích.⁹⁷

Příklad konkrétní Fiche

Název Fiche: Záchrana a oživení staveb a prostor, které jsou součástí kulturního dědictví venkova

Konkrétní výzva: rok 2008, Výzva č. 1

Oblast priority: Kulturní dědictví

Cílem tohoto konkrétního opatření bylo obnovit a oživit stavby, které jsou součástí kulturního dědictví venkova. Preferovány byly projekty komplexně zaměřené, které spojily obnovu i následné využívání památek v oblasti rozvoje kultury a cestovního ruchu. Projekty měli být zaměřeny nejen na obyvatele území MAS ale i na možné návštěvníky. Žádat mohli obce, dobrovolné svazky obcí, zájmová sdružení právnických osob, nestátní neziskové organizace a církve a jejich organizace. Finanční rozsah poskytovaných dotací se pohyboval do 1 mil. Kč, přičemž dotace mohla tvořit maximálně 90% celkových výdajů. Podporovány byly pouze neziskové, tedy nekomerční projekty.⁹⁸

6.6 Příklady úspěšných projektů

Střecha je základ – záchrana kostela sv. Prokopa v Nezdicích

Žadatel: Obec Nezdice

Fiche č. 7 – Záchrana a oživení staveb a prostor, které jsou součástí kulturního dědictví venkova

Celková výše projektu: 1 039 342 Kč

Požadovaná a schválená dotace: 891 000 Kč

Doba realizace: červen – září 2009

Kostel sv. Prokopa byl zapsán do seznamu kulturních památek v roce 1958. Tato cenná barokní stavba s gotickým základem představuje jádro a dominantu obce. Právě obec Nezdice v lednu 2008 odkoupila kostel do svého vlastnictví a tím nastartovala myšlenku obnovy a rekonstrukce této významné kulturní památky. Projekt nevedl pouze k zachování

⁹⁷ Zdroj: Zpravodaj 2/2008 Dostupné z WWW: <http://www.mas-aktivios.cz/zpravodaj-1/>

⁹⁸ Zdroj: Zpravodaj 2/2008 Dostupné z WWW: <http://www.mas-aktivios.cz/zpravodaj-1/>

památky, ale i k oživení jejího života. Kostel je vedle církevních obřadů užíván pro svoji jedinečnou atmosféru a akustiku pro hudební koncerty. Finanční prostředky z MAS byly využity na kompletní rekonstrukci střešního pláště a sanaci původního barokního krovu. Projekt se zdařil a kostel znovu ožil a stal se místem setkávání místních občanů.⁹⁹

Park pod kaštany

Žadatel: Město Přeštice

Fiche č. 4 – Úprava veřejných prostranství, rekonstrukce místních komunikací,

Celková výše projektu: 544 977 Kč

Požadovaná a schválená dotace: 436 000 Kč

Doba realizace: únor – říjen 2009

Na žádost občanů a občanských sdružení se v roce 2008 rozhodlo město Přeštice řešit neutěšený stav parku, který se nachází na křižovatce turistických i cykloturistických tras a má tedy veliký potenciál případných návštěvníků. Stav dřevin a zeleně byl posouzen autorizovaným architektem, poté byl navrhnout budoucí vzhled parku. Projektovou dokumentaci měli možnost občané posoudit a připomínkovat na veřejném setkání. Mohli se tedy aktivně zapojit do výsledné podoby parku. Na základě připomínek vypracoval architekt konečnou podobu parku. Během realizace došlo k odstranění starých stromů, výsadbě nových dřevin, osazení odpočinkových laviček a instalaci informační cedule. Projekt byl úspěšně dokončen, park je udržován městem a slouží široké veřejnosti.¹⁰⁰

Zkvalitnění výchovy a vzdělávání v Základní škole speciální Diakonie ČCE Merklín

Žadatel: Diakonie Českobratrské církve evangelické

Fiche č. 1 – Podmínky pro výchovu a vzdělávání

Celková výše projektu: 447 048 Kč

Požadovaná a schválená dotace: 397 872 Kč

Doba realizace: květen – srpen 2011

V rámci projektu byly do Základní školy speciální Diakonie ČCE Merklín pořízeny dvě interaktivní tabule, interaktivní stolek SMART a venkovní trampolína zapuštěná do

⁹⁹ Zdroj: Zpravodaj 2/2009 Dostupné z WWW: <http://www.mas-aktivios.cz/zpravodaj-1/>

¹⁰⁰ Zdroj: Zpravodaj 2/2009 Dostupné z WWW: <http://www.mas-aktivios.cz/zpravodaj-1/>

terénu. Moderní technologie usnadňují komunikaci se žáky (vzdělávají se zde především žáci s mentálním postižením a autismem), kteří mají problém s verbálním i písemným projevem. Zabudovaná venkovní trampolína má přínos především z hlediska rehabilitačních účinků pro děti s postižením.¹⁰¹

6.7 Příprava SPL 2014 – 2020

Nová strategie rozvoje území bude stěžejním dokumentem pro podávání žádostí o poskytnutí prostředků z fondů Evropské unie. Vyhodnocuje problémy regionu a navrhuje jeho další rozvoj pomocí konkrétních opatření. Zjednodušeně lze říci, že co nebude ve strategii, nelze financovat z fondů EU. Její kvalita je zásadní kritérium pro další rozvoj a úspěchy MAS.

Při tvorbě strategie rozvoje území se postupuje tím to způsobem:

- sběr dat od členů MAS
- komunitní projednání připravované strategie
- kontrola souladu strategie se záměry obcí v území MAS
- schválení strategie řídicími orgány MAS
- zpracování nové strategie rozvoje území

Pro naplnění principu rozvoje území pomocí metody LEADER je důležitý princip „*zdola nahoru*“. Je tedy žádoucí, aby se do tvorby strategie zapojilo co nejvíce aktérů z členské základny MAS i široká veřejnost. Přípomínky a podmínky z řad aktérů mají zásadní význam pro kvalitu výsledné strategie. Zapojit se může tedy každý, kdo chce ovlivnit, jakým směrem se bude rozvoj území ubírat. MAS získává data nejen dotazníky, ale pořádá veřejná setkání k jednotlivým prioritám rozvoje.

Co by měla kvalitní Integrovaná strategie rozvoje území obsahovat:

- vymezení rozlohy a počtu obyvatel
- analýzu rozvojových potřeb a potenciálu oblasti MAS
- popis integrovaného a inovativního charakteru strategie a hierarchie cílů, strategie musí být v souladu s příslušnými programy, ze kterých budou čerpány prostředky
- popis procesu zapojení veřejnosti do realizace strategie

¹⁰¹ Zdroj: Zpravodaj 1/2012 Dostupné z WWW: <http://www.mas-aktivios.cz/zpravodaj-1/>

- popis řízení a kontroly strategie včetně demonstrování schopnosti místní akční skupiny realizovat strategii
- finanční plán strategie (definování finančních potřeb pro naplnění jednotlivých cílů strategie s uvedením předpokládaných zdrojů, například vlastní zdroje podnikatelů, rozpočty obcí, národní grantové zdroje a dotace Evropské unie), včetně plánovaného rozdělení prostředků ze Strukturálních fondů EU

6.8 Zhodnocení činnosti MAS

MAS AKTIVIOS si zaslouží kladné hodnocení, důkazem je úspěch v celoplošném hodnocení MAS v ČR v roce 2012. Podle dosažených bodů byla MAS zařazena do nejlepší kategorie A. Tyto MAS jsou hodnoceny jako příklad dobré praxe realizace metody LEADER. Samotný komentář je charakterizuje jako vysoce transparentní, důvěryhodné a aktivní subjekty rozvoje venkova.¹⁰²

MAS mezi roky 2008 až 2013 zrealizovala mnoho úspěšných a smysluplných projektů. Celkem se do území MAS rozdělilo v tomto období téměř 53 mil. Kč.¹⁰³ Velikou předností MAS je široká a různorodá struktura zapojených aktérů včetně církevní organizace. Pochvalu zaslouží pravidelné vydávání přehledného zpravodaje, ve kterém lze nalézt všechny potřebné informace.

Negativně lze hodnotit obcházení pravidla o maximálním počtu zapojených subjektů veřejné správy tím, že jednotlivé obce vstoupily do MAS v rámci mikroregionů. Tento nedostatek u českých MAS není překvapivý, neboť ve venkovských regionech je veliké množství malých obcí. Není proto v silách zajistit dostatečný počet aktérů z neziskového a soukromého sektoru pro naplnění pravidla 50 na 50. Ten to stav ovšem nemůže zkazit výborné hodnocení MAS. Podstatné je, že MAS AKTIVIOS kvalitně rozvíjí své území pomocí vzájemné spolupráce aktérů z jednotlivých sektorů.

¹⁰² eagri.cz: Hodnocení místních akčních skupin 2012 [online] 2012 [cit. 20. 02. 2014] Dostupné z WWW: <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/mistni-akcni-skupiny/aktuality/hodnoceni-mistnich-akcnich-skupin-2012.html>

¹⁰³ Zdroj: Zpravodaj 1/2013 Dostupné z WWW: <http://www.mas-aktivios.cz/zpravodaj-1/>

7. Závěr

Malé obce navazují spolupráci velice často. Je to způsobeno tím, že obce nechtějí připustit možné slučování a možnost ztráty převážné části samosprávných kompetencí. Spolupráce obcí je založena na principu dobrovolnosti, nelze tedy vymezit jednu univerzální formu kooperace, která by vyhovovala všem možným aktérům. Důležité je, aby obce měly prostor nalézt systém, který jim bude nejvíce nápomocný pro dosažení vytýčených cílů. Obce v České republice nejčastěji spolupracují za účelem realizace společných projektů, koordinace rozvoje určitého území, společné správy majetku, snížení administrativní zátěže a výměny informací a znalostí.

Obce v ČR mají na výběr z celé řady možných druhů spolupráce. Mohou spolupracovat mezi sebou, nejčastěji formou dobrovolného svazku obcí a uzavíráním smluv ke splnění konkrétního úkolu. Dále mohou spojit rozvojové síly se subjekty z jiných sektorů. Partnerství veřejného a soukromého sektoru není z důvodu složité právní úpravy a nedostatku zkušeností pro malé obce příliš oblíbené, naopak počet místních akčních skupin se neustále rozrůstá. Pro obce může být velice přínosné členství v národních strukturách spolupráce, jako je například Spolek pro obnovu venkova a další. Tyto organizace s celostátní působností nejenže bojují na státní a evropské úrovni za zlepšení podmínek pro rozvoj obcí, ale hlavně svým členům poskytují odborné školení, informační servis a pomoc s realizací dotačních programů. Spolupráce obcí nabývá i přeshraniční charakter, výměna zkušeností a informací s municipalitami zahraničních států může mít neocenitelný přínos pro další rozvojové podmínky.

Zásadní otázku pro fungování kooperace obcí na našem území představuje financování spolupráce. Bez zajištění finančních prostředků zůstávají spolupracující subjekty spíše formálními uskupeními, které nevyvíjí koncepční rozvojové aktivity. Důkazem tohoto tvrzení je situace většiny dobrovolných svazků obcí. Vybrané příspěvky od členů nestačí, když DSO není úspěšný při získávání dotací, nerealizuje žádné činnosti. V lepším případě se takto neúspěšné DSO stávají členy místních akčních skupin a jejich prostřednictvím mohou realizovat některé projekty. Právě místní akční skupiny se díky štedrým finančním zdrojům staly v současnosti nejoblíbenější formou spolupráce. Můžeme pouze spekulovat, zda by omezení finančních prostředků či zvýšení nároků na finanční soběstačnost MAS také vedlo k úpadku této formy spolupráce. Osobně si myslím, že MAS by díky zapojení subjektů z jiných sfér, než jen z veřejného sektoru, fungovala dál. Aktivní

podnikatelé, neziskové organizace a dobrovolníci z řad občanů přispívají k finanční soběstačnosti MAS.

Proto jsem názoru, že rozvoj území formou MAS je správná volba. Ano existují některé nedostatky, například ohýbání pravidel LEADERU a nedořešené kontrolní mechanismy uvnitř MAS. Určitý problém představuje i veliké procento projektů, které nemají skutečný rozvojový potenciál. V dnešní době napjatých rozpočtů územních samospráv je však každý zrealizovaný projekt pro malou obec úspěchem. Nelze se tedy divit, že výběrové komise MAS podporují i projekty zaměřující se na opravy a rekonstrukce obecního majetku. Z celkového pohledu jsou ovšem MAS dobře fungující metodou spolupráce obcí v ČR, která umožňuje i nejmenším obcím dosáhnout na finanční prostředky mimo svůj vlastní rozpočet.

Čas od času se objeví nový návrh řešení spolupráce obcí v ČR. V roce 2005 Ministerstvo vnitra vypracovalo věcný návrh zákona. Předmětem návrhu mělo být vytvoření Společenství obcí, v podstatě vyšší formy spolupráce obcí. V rámci mikroregionů měli vzniknout dvě úrovně samosprávy. Obce by převedly na orgány Společenství část samostatných kompetencí, současně by obce kontrolovaly činnost těchto orgánů. Návrh neuspěl, neboť Svaz měst a obcí i Spolek pro obnovu venkova nebyly spokojeny se zamýšleným systémem financování.

Svaz měst a obcí ČR v současné době realizuje projekt „*Podpora meziobecní spolupráce*“. Projekt si klade za cíl prozkoumat možnosti rozvoje dobrovolné spolupráce v samostatné působnosti a to konkrétně ve správním obvodu obce s rozšířenou působností. Zejména v oblastech školní výchovy, sociálních služeb a odpadového hospodářství. Projekt je zatím v počáteční fázi, na relevantní závěry si tedy musíme počkat.

Případná nová forma spolupráce by měla být:

- nástrojem pro snížení neúnosné administrativní zátěže
- prostředek zachování stávající sídelní struktury ČR
- aktivita založená na dobrovolnosti
- výsledek široké diskuze dotčených subjektů
- řešením finančních problémů malých obcí

Naopak nežádoucí je, aby nová forma spolupráce:

- podporovala slučování obcí
- zasahovala do fungujících forem spolupráce
- způsobila zhoršení finanční situace malých obcí
- omezila zapojení místních aktérů
- nerespektovala samostatnost obcí

8. Resumé

My thesis describes the possibilities of the cooperation between the municipalities in the Czech Republic. Basis for cooperation is reciprocal understanding of subjects in this cooperation. Important element is a voluntary cooperation and a conceptual approach. I cannot forget that the cooperation and partnership is one of the fundamental principle of the European Union. The overall character of the cooperation reflects the juristic environment and composition subjects who are involved.

Small municipalities with population of not more than 2000 habitants the most often cooperate in the Czech Republic. This is the result of the poor financial situation of the rural municipalities. Small municipalities have much smaller developing potential than towns. By the reciprocal cooperation small municipalities can implement projects otherwise that would be over their power. They can solve the development priorities of the common area together, they can exchange their experiences and knowledges and reduce administrative burden.

Municipalities in the Czech republic have many possibilities how they can cooperate. Currently the most popular form are MAS (Local Action Group). This kind of cooperation is based on subject's cooperation in the public, private and non-profit sector. MAS are supports the active involvement inhabitants in the rural development. MAS AKTIVIOS is an example of the successful use of this form cooperation. Within its territory already completed many successful projects and help to develop the area.

9. Seznam použitých zdrojů

Literatura:

BINEK, J., SVOBODOVÁ, H., CHABIČOVSKÁ, K., HOLEČEK, J., GALVASOVÁ, I., Rozvojové možnosti obcí. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2010, 52 str. ISBN: 978-80-87147-29-0

BINEK, J., SVOBODOVÁ, H., CHABIČOVSKÁ, K., HOLEČEK, J., GALVASOVÁ, I., Synergie ve venkovském prostoru Aktéři a nástroje rozvoje venkova. Brno: GaREP, 2009, 94 str. ISBN: 978-80-904308-0-8

BINEK, J., SVOBODOVÁ, H., CHABIČOVSKÁ, K., HOLEČEK, J., GALVASOVÁ, I., PŘIBYLÍKOVÁ, A., Synergie ve venkovském prostoru Přístupy k řešení problémů rozvoje venkovských obcí. Brno: GaREP, 2010, 118 str. ISBN: 978-80-904308-4-6

BINEK, J., SVOBODOVÁ, H., CHABIČOVSKÁ, K., HOLEČEK, J., GALVASOVÁ, I., Obec a její rozvoj v širších souvislostech. Brno: GaREP, 2009, 74 str. ISBN: 978-80-904308-2-2

ČERMÁK, D., VOBECKÁ, J., Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě – význam, praxe, příslib Praha: Slon, 2011, 181 str. ISBN: 978-80-7419-067-4

GALVASOVÁ, I. a kol., Spolupráce obcí jako faktor rozvoje. Brno: Georgetown, 2007, 140 str. ISBN 80-251-20-9.

HENDRYCH, D. a kol., Správní právo. Obecná část. 6. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. 861 str. ISBN 80-7179-442-2.

KADERÁBKOVÁ, J., PEKOVÁ, J., Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance. Praha: Wolters Kluwer, 2012, 297 str. ISBN: 978-80-7357-910-4

KOUDELKA, Z., Samospráva. Praha: LINDE, 2007, 400 str. ISBN: 80-7201-665-5

KRAJŠEK, B., Úvod k místním Agendám 21 v České republice. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 1998, 44 str. ISBN: 80-7212-052-2

LEGO, J., LOUDA, T., Partnerství veřejného a soukromého sektoru. Ústav státu a práva AV ČR, 2008, 200 str. ISBN: 978-80-904024-4-7.

MAJEROVÁ, V. a kol. Český venkov 2003 – situace před vstupem do EU. Praha: CREDIT, 2003, 208 str. ISBN: 80-213-1121-5

MINISTERSTVO ZEMEDĚLSTVÍ, Leader – budoucnost venkova 2009. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2009, 32 str. ISBN 978-80-7084-856-2

VAJDOVÁ, Z., ČERMÁK, D., ILLNER, M., Autonomie a spolupráce: důsledky ustanovení obecního zřízení v roce 1990. Sociologická studie. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2006, 108 str. ISBN: 80-7330-086-9

VEDRAL, J., VÁŇA, L., BŘEŇ, J., PŠENIČKA, S., Zákon o obcích (obecní zřízení) komentář. Praha: C. H. BECK, 2008, 1000 str. ISBN: 978-80-7179-597-1

SVATOŠ, M., BOHÁČKOVÁ, I., Agrární perspektivy XIV. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze – Provozně ekonomická fakulta, 2005, 1157 str. ISBN: 80-213-1372-2

ŠKRABAL, I., NUNVÁŘOVÁ, S., NOVÁK, J., TŘEBÍCKÝ, V., Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů. Přerov: Centrum pro komunitní práci, 2006, 182 str. ISBN: 80-86902-39-0

Seriálové publikace:

KŘÍŽOVÁ, L., Čím více místních aktérů tím lépe. Veřejná správa, 2013, č. 7, ISSN: 1213-6581

RŮŽIČKA, K., Role občanů v plánování rozvoje našich sídel. Regionální rozvoj mezi teorií a praxí, 2012, č. 1, ISSN: 1805-3246

GALVASOVÁ, I., a kol. Formy spolupráce obcí. Obec a finance, 2008, č. 2, ISSN: 1211-4189

Internetové zdroje:

<http://www.mvcr.cz>

<http://www.epravo.cz>

<http://www.smocr.cz>

<http://www.nszm.cz>

<http://www.dvs.cz>

<http://nsmascz.cz>

<http://www.spov.org>

<http://www.businessinfo.cz>

<http://www.partnerskamesta.cz>

<http://www.plzensky-kraj.cz>

<http://www.czso.cz>

<http://www.strukturalni-fondy.cz>

<http://www.mas-aktivios.cz>

Právní předpisy:

Evropská charta místní samosprávy, 1985 Štrasburk

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

Zákon č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách

Zákon č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu

10. Seznam zkratek

DSO – Dobrovolný svazek obcí

GIZ – Přeshraniční impulzní centra

LEADER – „Liaison Entre Actions Développement de l'Économie Rurale“ = Propojení aktivit rozvíjející ekonomiku venkovského prostoru

MA 21 – Místní agenda 21

MAS – Místní akční skupina

NOZ – Nový občanský zákoník

NS MAS – Národní síť místních akčních skupin

NSZM ČR – Národní síť zdravých měst České republiky

PPP – Public private partnership, partnerství veřejného a soukromého prostoru

RUD – Rozpočtové určení daní

SMO ČR – Svaz měst a obcí České republiky

SMS ČR – Sdružení místních samospráv České republiky

SPOV – Spolek pro obnovu venkova

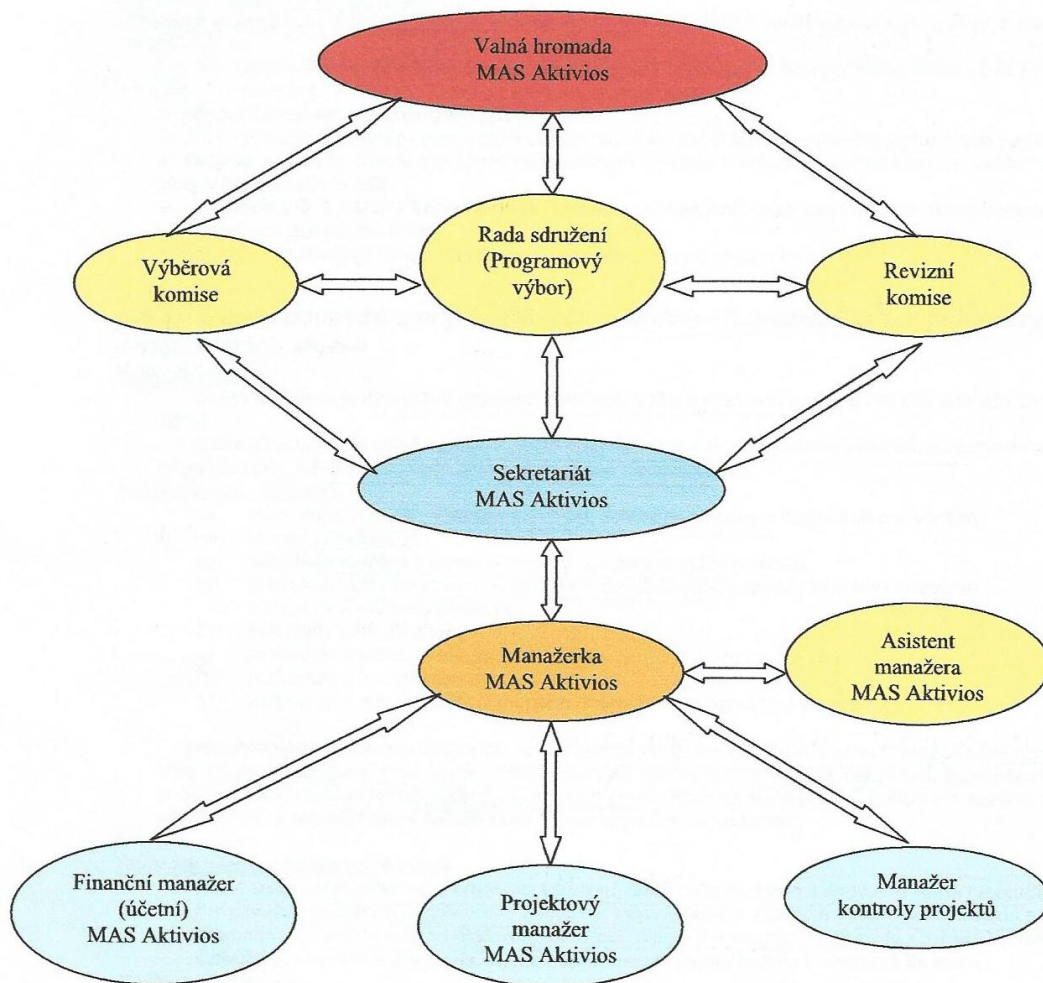
11. Seznam příloh

Příloha č. 1 – Organizační struktura MAS AKTIVIOS

Příloha č. 2 – Stanovy MAS AKTIVIOS

Zdroj: SPL 2007 – 2013 Dostupné z: <http://www.mas-aktivios.cz/vyzvy-spl-2007-2013/spl-2007-2013/>

Příloha č. 1 – Organizační struktura MAS AKTIVIOS

Příloha č. 2 – Stanovy MAS AKTIVIOS

Stanovy občanského sdružení

Čl. 1.

Název a sídlo

Název: Občanské sdružení Aktivios (dále jen „sdružení“)

Sídlo: Palackého 460, 334 01 Přeštice

Čl. 2

Statut sdružení

Sdružení je dobrovolné, nezávislé, sdružující členy na základě společného zájmu. Sdružení je právnickou osobou, jejíž právní postavení se řídí zákonem 83/1990 Sb. O sdružování občanů v platném znění, dalšími obecně závaznými předpisy a těmito stanovami.

Čl. 3

Cíl činnosti sdružení

Cílem sdružení je podílet se na uskutečňování záměrů a naplňování zájmů, které výrazněji ovlivní kvalitu života obyvatel regionu, tvorbě a realizaci integrovaných strategií rozvoje venkovského regionu a vést účastníky partnerství na místní úrovni k vyššímu využití potenciálu jejich území. Posláním sdružení je především podněcovat a podporovat inovační zavádění a realizaci investic v rámci místních strategií pro území, které se vyznačuje dostatečnou soudržností, objemem lidských, finančních a ekonomických zdrojů, jež umožňují vytvořit životaschopnou rozvojovou strategii. Sdružení se bude zasazovat o navázání nadregionálních a mezinárodních partnerství a propagaci regionu.

Za tímto účelem bude sdružení usilovat o zavádění nových forem zlepšování kvality života ve venkovských oblastech, posilování ekonomického prostředí, místní hospodářský rozvoj a zhodnocování přírodního a kulturního dědictví, a tím zlepšení organizačních schopností venkovského regionu. Sdružení se stane administrátorem grantů a finančních podpor pro dosažení tohoto rozvojového cíle, bude prosazovat ochranu společných zájmů a zajišťovat prostředky k prosazování společných záměrů. Za předmět činnosti se považují i takové akce a aktivity, které se z objektivních důvodů netýkají všech členů sdružení, jsou však v souladu se zájmy a záměry sdružení.

Konkrétně bude sdružení dosahovat svých cílů součinností při zpracování a realizaci regionálních rozvojových projektových záměrů a realizaci vlastních projektů, při administraci podprojektů pro naplnění vlastních projektových záměrů sdružení (např. forma realizace LEADER), součinností se samosprávou regionu při posuzování projektů, koordinaci projektů a produktů zaměřených k rozvoji regionu, účastí na koordinaci propagace regionu a jeho prezentaci, osvětovou a neperiodická publikační činností, spoluúčastí na facilitaci komunitního plánování v regionu apod.

Sdružení pracuje na bázi místního partnerství; místní akční skupina (zkráceně „MAS“) se vždy musí skládat z vyváženého a reprezentativního výběru partnerů z různých socio-ekonomických sektorů daného území. Na úrovni rozhodování (programový výbor a výběrová komise) musí vždy tvořit soukromý sektor minimálně 50 % místního partnerství, veřejný sektor méně než 50% . Ve struktuře MAS se ustanoví odborný programový výbor, výběrová komise, monitorovací a hodnotící komise; bude systémově definován účetní, sekretariát, manažer programu resp. projektu popř. facilitátor. MAS provádí jednotně evidenci o projektech a jejich výběru v rozsahu: registrace projektu, administrativní kontrola, posouzení přijatelnosti, bodování projektu, výsledky výběru výběrové komise, výsledky schvalování z programového výboru a valné hromady sdružení.

Čl. 4 Členství

1. Členem sdružení mohou být fyzické osoby a právnické osoby, které souhlasí se stanovami a cíli sdružení.
2. O přijetí za člena sdružení rozhoduje na základě písemné přihlášky rada sdružení. Členství vzniká dnem přijetí za člena. Dokladem členství je potvrzení vydané radou sdružení.
3. Členství zaniká:
 - a) vystoupením člena písemným oznámením radě,
 - b) úmrtím člena,
 - c) u právnické osoby jejím zrušením,
 - d) zrušením členství na základě rozhodnutí valné hromady z důvodu závažného provinění proti stanovám občanského sdružení ,
 - e) zánikem sdružení.

Čl. 5 Práva a povinnosti členů

1. Člen sdružení má právo:
 - a) podílet se na činnosti sdružení a účastnit se akcí, které sdružení pořádá,
 - b) volit orgány sdružení,
 - c) být volen do orgánů sdružení (od 18 let),
 - d) obracet se na orgány sdružení s podněty a stížnostmi a žádat o jejich vyjádření, požadovat informace o činnosti sdružení,
 - e) další ze stanov vyplývající práva.
2. Člen má povinnost zejména:
 - a) dodržovat stanovy sdružení,
 - b) aktivně se podílet na plnění cílů sdružení,

- c) svědomitě vykonávat funkce v orgánech sdružení,
- d) platit členské příspěvky ve výši stanovené valnou hromadou,
- e) dbát na to, aby nebyly poškozovány zájmy a dobré jméno sdružení,
- f) další ze stanov vyplývající povinnosti.

Čl. 6 Orgány sdružení

Orgány sdružení jsou:

- a) valná hromada,
- b) rada sdružení,
- c) předseda.

Čl. 7 Valná hromada

1. Valná hromada je nejvyšším orgánem sdružení. Valnou hromadu tvoří všichni členové sdružení starší 18 let.
2. Valnou hromadu svolává sdružení podle potřeby, nejméně však jedenkrát ročně. Rada svolá valnou hromadu vždy, když o to požádá nejméně polovina členů sdružení.
3. Valná hromada zejména:
 - a) rozhoduje o cílech a činnosti sdružení, schvaluje stanovy a rozhoduje o změnách stanov sdružení,
 - b) schvaluje strategii rozvoje a záměry sdružení a výběr projektů,
 - c) schvaluje úkoly sdružení pro příslušné období, výroční zprávu sdružení, rozpočet a roční závěrku hospodaření,
 - d) volí členy rady sdružení,
 - e) rozhoduje o počtu členů rady sdružení,
 - f) rozhoduje o zrušení členství,
 - g) rozhoduje o sloučení sdružení nebo dobrovolném rozpuštění sdružení.
4. Valná hromada je usnášeníschopná, je-li přítomna nadpoloviční většina všech členů.
5. Každý člen má jeden hlas. Hlasy všech členů jsou rovné.
6. Valná hromada rozhoduje na základě hlasování. Rozhodnutí je přijato, jestliže pro něj hlasuje prostá většina přítomných členů. Rozhodnutí o změně stanov a o zrušení sdružení je přijato, jestliže pro něj hlasují alespoň dvě třetiny všech členů sdružení.

Čl. 8 Rada sdružení

1. Rada sdružení je výkonným orgánem sdružení, který za svou činnost odpovídá valné hromadě. Rada řídí činnost sdružení v období mezi zasedáními valné hromady.
2. Členství v radě vzniká volbou na valné hromadě na základě návrhu některého ze členů. Rada má nejméně 3 členy.
3. Radu svolává předseda, v jeho nepřítomnosti místopředseda, nejméně 3x ročně.
4. Rada zejména:
 - a) volí ze svých členů předsedu a místopředsedu,
 - b) koordinuje činnost sdružení, řídí provozní činnost sdružení a jedná jeho jménem,
 - c) svolává valnou hromadu,

- d) zpracovává podklady pro rozhodnutí valné hromady,
 - e) plní úkoly uložené usnesením valné hromady,
 - f) rozhoduje o přijetí za člena sdružení.
5. K zajištění činnosti sdružení může rada zřídit kancelář sdružení.
 6. Rada rozhoduje o způsobu odměňování funkcionářů sdružení a výši jejich odměn
 7. Rada je usnášeníschopná, je-li přítomna nadpoloviční většina všech jejích členů. Rada rozhoduje nadpoloviční většinou přítomných členů. Při rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedy.
 8. Jestliže se přes opakované nejméně dvojnásobné svolání v průběhu 2 měsíců nesejde usnášeníschopná valná hromada, přebírá její pravomoci rada.

Čl. 9

Předseda

1. Předseda naplňuje rozhodnutí rady a zastupuje sdružení navenek, jedná jeho jménem, přijímá zaměstnance sdružení do pracovního poměru a rozhoduje o běžných záležitostech sdružení. V nepřítomnosti předsedu zastupuje místopředseda.
2. Předsedu volí rada sdružení.
3. Předseda je odpovědný za plnění rozhodnutí rady, vedení účetní evidence a plynulý chod sdružení. Předseda připravuje podklady pro jednání rady sdružení.

Čl. 10

Zásady hospodaření

1. Sdružení hospodaří s movitým i nemovitým majetkem.
2. Příjmy sdružení tvoří zejména:
 - a) členské příspěvky,
 - b) subvence, granty, příspěvky, podpory a dotace,
 - c) dary a příspěvky sponzorů - právnických a fyzických osob
 - d) výnosy z nemovitého a movitého majetku
3. Výdaje sdružení mohou tvořit zejména:
 - a) mzdy a odměny za činnost vykonanou pro sdružení
 - b) provozní výdaje za služby a materiál
 - c) příspěvky a dary neziskovým organizacím
 - d) jiné nezbytně nutné výdaje v souladu se schváleným rozpočtem
4. Za hospodaření sdružení odpovídá rada sdružení, která každoročně předkládá valné hromadě zprávu o hospodaření, včetně účetní závěrky.
5. Hospodaření se uskutečňuje podle ročního rozpočtu schváleného valnou hromadou.

Čl. 11

Zánik sdružení

1. Sdružení zaniká:

- a) dobrovolným rozpuštěním nebo sloučením s jiným sdružením na základě rozhodnutí valné hromady,
- b) rozhodnutím Ministerstva vnitra.

2. Zaniká-li sdružení dobrovolným rozpuštěním, rozhodne současně valná hromada o způsobu majetkového vypořádání.

Čl. 12

Závěrečná ustanovení

Sdružení může na základě rozhodnutí valné hromady vydat organizační a jednací řád sdružení a příspěvkový řád.

Tyto stanovy nabývají účinnosti dnem registrace u Ministerstva vnitra ČR.

Přípravný výbor:

- 1. Ing. Petr Hodan, trvale bytem 5. Května 722, 334 01 Přeštice, rod.č. 450510/070
- 2. Miroslav Čepický, trvale bytem Horšice 84, 334 01 Přeštice, rod.č. 471204/022
- 3. Ing. Hana Bouchnerová, trvale bytem Nezdice 68, 334 01 Přeštice, rod.č. 645513/0275

Podpisy členů přípravného výboru :

.....

.....

.....